NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

YVES BOT

prednesené 11. septembra 2007 [1]

1. „Vážený pán predseda,

vážení páni sudcovia,

vec, na ktorú sa dnes zameriava naša pozornosť, sa týka uplatňovania ustanovení Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele[2], ktoré sa zaoberajú pomocou…

…

Je dôležité… vyriešiť problém systematického rozlišovania medzi zákazmi vymedzenými v článku 4 písm. c) [UO] na jednej strane a ustanoveniami článku 67 [UO] na druhej strane. Vážení páni, ako iste viete, ide o problém, ktorého riešenie sa už dlho pokúšajú nájsť tí, ktorí podávajú výklad Zmluvy ESUO…

…“ [3]

2. Generálny advokát Roemer zameriava pozornosť Súdneho dvora na chúlostivý problém vymedzenia pôsobnosti článkov 4 UO a 67 UO, ako to pred ním urobil generálny advokát Lagrange vo svojich návrhoch z 5. novembra 1960, ktoré predniesol vo veci De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Vysoký úrad [4].

3. V článku 4 písm. c) UO sa stanovuje všeobecný zákaz štátnej pomoci poskytovanej

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Zmluvu ESUO podpísali v Paríži 18. apríla 1951 Belgické kráľovstvo, Spolková republika Nemecko, Francúzska republika, Talianska republika, Luxemburské veľkovojvodstvo a Holandské kráľovstvo. Táto zmluva nadobudla platnosť 23. júla 1952 a bola uzavretá na obdobie 50 rokov. Jej platnosť skončila 23. júla 2002.

3 — Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Roemer 10. júna 1971 vo veci Holandsko/Komisia (rozsudok zo 6. júla 1971, 59/70, Zb. s. 639).

4 — Rozsudok z 23. februára 1961, 30/59, Zb. s. 1.

oceliarenským a uhoľným podnikom. Pokiaľ ide o článok 67 UO, jeho účelom je zabrániť skresľovaniu hospodárskej súťaže, ktoré by mohli spôsobovať niektoré politiky členských štátov.

4. V prejednávanej veci je Súdny dvor opätovne vyzvaný, aby rozhodol o rozsahu a uplatniteľnosti každého z týchto dvoch ustanovení. Hoci sa o tejto právnej otázke diskutuje už veľmi dlhý čas, Súdny dvor sa ňou podľa môjho názoru nikdy výslovne nezaoberal.

5. Otázka, ktorá vzniká v prejednávanom spore, sa týka dvoch problémov, ktorým boli vystavení zakladatelia Európskeho spoločenstva uhlia a ocele (ďalej len „ESUO“) pri zavádzaní a vykonávaní vlastného režimu kontroly štátnej pomoci.

6. Prvý problém sa týka v zásade dynamickej povahy spoločného trhu zavedeného Zmluvou ESUO. Všeobecný zákaz štátnej pomoci stanovený v článku 4 písm. c) UO tak musel byť prispôsobený potrebám politiky, ktorá predovšetkým musela čeliť štrukturálnym problémom hospodárstva uhliarskeho a oceliarskeho priemyslu. Na tento účel Komisia Európskych spoločenstiev prijala rozličné kódexy pomoci oceliarskemu priemyslu. [5]

7. Druhý problém je spojený s čiastočnou integráciou, ktorú vykonala Zmluva ESUO. Jej podpisom sa členské štáty vzdali svojich právomocí týkajúcich sa zriaďovania a fungovania oceliarskeho a uhliarskeho trhu, ponechali si však zodpovednosť za svoju celkovú hospodársku politiku. V článku 67 UO sa teda umožňovalo zriadenie koordinácie medzi týmito dvoma rozličnými politikami s cieľom chrániť spoločný trh pred akýmkoľvek skreslením hospodárskej súťaže. Vznik Európskeho hospodárskeho spoločenstva (EHS) [6] 25. marca 1957 v každom prípade zmenil existujúci stav. Zriadenie tohto nového spoločenstva nastolilo otázku týkajúcu sa koexistencie týchto dvoch právnych poriadkov, ESUO a ES, a otázku koordinácie ich systému kontroly štátnej pomoci.

8. V tomto spore vzniká aj druhá otázka, ktorá je skôr prelínajúca, keďže preklenuje odlišnosti režimov kontroly štátnej pomoci ESUO a ES. Problém je spojený s dodržiavaním zásad právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, ak Komisia nariadi

5 — V nasledujúcich úvahách upresním, čo predstavuje kód pomoci oceliarskemu priemyslu.

6 — Ktoré sa stalo Európskym spoločenstvom (ES) na základe Zmluvy o Európskej únii.

vnútroštátnym orgánom vymáhanie pomoci, ktorá bola konkrétnemu podniku poskytnutá protiprávne.

9. V prejednávanej veci prijali nemecké orgány 5. augusta 1971 zákon, ktorého cieľom je prispieť k rozvoju zóny pozdĺž hranice s bývalou Nemeckou demokratickou republikou a bývalou Československou republikou (ďalej len „Zonenrandgebiet“) [7]. V tomto zákone boli upravené daňové stimuly pre investície uskutočnené podnikmi v oblastiach nachádzajúcich sa v tejto zóne. Uvedený zákon, ako aj jeho následné zmeny a doplnenia Komisia schválila na základe článkov 87 ES a 88 ES.

10. Oceliarenský podnik Salzgitter AG — Stahl und Technologie [8] využil na základe ZRFG mimoriadne odpisy a rezervy oslobodené od dane [9]. Rozhodnutím 2000/797/ESUO [10] Komisia vyhlásila, že sporná pomoc predstavuje štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom uhlia a ocele (článok 1) a Spolkovej republike Nemecko nariadila, aby vymáhala pomoc, ktorá bola protiprávne poskytnutá spoločnosti Salzgitter (články 2 a 3).

11. Proti tomuto rozhodnutiu podala spoločnosť Salzgitter žalobu o neplatnosť na Súd prvého stupňa Európskych spoločenstiev. Súd prvého stupňa svojím rozsudkom z 1. júla 2004, Salzgitter/Komisia [11] čiastočne zrušil sporné rozhodnutie, pričom rozhodol, že Komisia nemohla požadovať vymáhanie pomoci poskytnutej podniku, ktorý je príjemcom pomoci, bez toho, aby nedošlo k porušeniu zásady právnej istoty.

12. Proti tomuto rozsudku boli podané dve odvolania.

13. Hlavné odvolanie, ktoré podala Komisia, smeruje k zrušeniu napadnutého rozsudku v rozsahu, v akom boli týmto rozsudkom zrušené ustanovenia sporného rozhodnutia týkajúce sa vymáhania predmetnej pomoci. Kladú sa v ňom predovšetkým tri otázky.

14. Prvá otázka sa týka jasnosti uplatniteľného právneho rámca a najmä oznamovacej povinnosti vo vzťahu k tejto pomoci.

7 — Zonenrandförderungsgesetz, ďalej len „ZRFG“.

8 — Ďalej len „Salzgitter“ alebo „podnik, ktorý je príjemcom pomoci“.

9 — Ďalej len „sporná pomoc“ alebo „predmetná pomoc“.

10 — Rozhodnutie z 28. júna 2000 o štátnej pomoci poskytnutej Nemeckom spoločnostiam Salzgitter AG, Preussag Stahl AG a oceliarenským dcérskym spoločnostiam skupiny, v súčasnosti zoskupeným pod názvom Salzgitter AG — Stahl und Technologie (SAG) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 323, s. 5, ďalej len „sporné rozhodnutie“).

11 — T-308/00, Zb. s. II-1933 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

15. Druhá otázka sa týka prístupu, ktorý Komisia zaujala v rámci svojej úlohy kontroly štátnej pomoci. Vzniká otázka, či táto inštitúcia pri výkone svojich správnych právomocí porušila povinnosť náležitej starostlivosti, ktorá jej prináleží, keď pri posudzovaní dokumentov, ktoré predložil podnik, ktorý je príjemcom pomoci, neodhalila neoznámenie predmetnej pomoci a nezačala v tejto súvislosti konať.

16. Tretia otázka sa týka dodržania zásad právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery v prípade, že Komisia nariadi vymáhanie protiprávne poskytnutej pomoci. Vzniká otázka, či za konkrétnych okolností prejednávanej veci, ako ich zistil Súd prvého stupňa, Komisia mohla oprávnene požadovať vymáhanie predmetnej pomoci bez toho, aby nedošlo k porušeniu zásady právnej istoty. Súdny dvor musí rozhodnúť najmä o tom, či úkony, resp. konanie Komisie mohli spôsobiť vznik takej legitímnej dôvery na strane podniku, ktorý je príjemcom pomoci, ktorá by Komisii znemožňovala nariadiť Spolkovej republike Nemecko vymáhať pomoc a spoločnosti Salzgitter vrátiť ju.

17. Vzájomné odvolanie, ktoré podala spoločnosť Salzgitter, smeruje k zrušeniu napadnutého rozsudku v rozsahu, v akom boli týmto rozsudkom zamietnuté žalobné dôvody smerujúce k zrušeniu, ktoré sa týkali kvalifikácie predmetnej pomoci a jej zlučiteľnosti so spoločným trhom. Spolková republika Nemecko vstupuje do konania ako vedľajší účastník na podporu tohto odvolania.

18. V rámci uvedeného odvolania spoločnosť Salzgitter spochybňuje analýzu Súdu prvého stupňa týkajúcu sa rozsahu a uplatniteľnosti článkov 4 UO a 67 UO. Súdny dvor sa má vyjadriť najmä k tomu, či je článok 4 písm. c) UO uplatniteľný na pomoc poskytnutú oceliarenskému podniku, ak je táto pomoc súčasťou rámca všeobecnej schémy pomoci, ktorý predtým schválila Komisia na základe Zmluvy ES, resp. či sa na vykonanie tohto opatrenia vzťahuje článok 67 UO.

19. Po prvé v týchto návrhoch navrhnem zamietnutie vzájomného odvolania spoločnosti Salzgitter. Objasním, prečo sa Súd prvého stupňa podľa môjho názoru jednak nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že Komisia bola na účely vyhlásenia predmetnej pomoci za nezlučiteľnú so spoločným trhom uhlia a ocele oprávnená vychádzať z článku 4 písm. c) UO, a takisto, keď sa domnieval, že Komisia si v spornom rozhodnutí úplne splnila svoju povinnosť odôvodnenia.

20. Po druhé Súdnemu dvoru navrhnem, aby vyhovel hlavnému odvolaniu, ktoré podala Komisia. V nasledujúcich úvahách totiž budem tvrdiť, že Súd prvého stupňa sa

dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že oznamovacia povinnosť vo vzťahu k predmetnej pomoci jasne nevyplýva z uplatniteľného právneho rámca. Vysvetlím, prečo si myslím, že táto povinnosť bola jasná a bezpodmienečná a prečo sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom sa ním nariaďovalo vymáhanie predmetnej pomoci, nie je v rozpore ani so zásadou právnej istoty, ani so zásadou ochrany legitímnej dôvery podniku, ktorý je príjemcom pomoci.

21. Vzhľadom na tieto skutočnosti Súdnemu dvoru navrhnem, aké dôsledky je potrebné vyvodiť z tohto nesprávneho právneho posúdenia v prejednávanej veci.

I — Právny rámec

22. V Zmluve ESUO sa v zásade zakazuje štátna pomoc oceliarenským podnikom. V jej článku 4 písm. c) sa stanovuje, že so spoločným trhom uhlia a ocele sú nezlučiteľné a v dôsledku toho zakázané za podmienok uvedených v tejto Zmluve „subvencie alebo pomoci poskytované štátmi alebo osobitné poplatky ukladané štátmi v akejkoľvek forme“ [*neoficiálny preklad*].

23. Článok 67 UO znie takto:

„1. Každé opatrenie členského štátu spôsobilé citeľne ovplyvniť podmienky hospodárskej súťaže v uhoľnom a oceliarskom priemysle musí dotknutá vláda oznámiť [Komisii].

2. Ak by takéto opatrenie mohlo vyvolať vážnu nerovnováhu tým, že inak ako zmenou výnosnosti podstatne zväčší rozdiely medzi výrobnými nákladmi, [Komisia] môže po porade s Poradným výborom a s Radou prijať nasledujúce opatrenia:

— ak má opatrenie tohto štátu škodlivé účinky na uhoľné alebo oceliarske podniky podliehajúce právomoci tohto štátu, [Komisia] mu môže povoliť udeliť im pomoc, ktorej výška, podmienky a trvanie sa stanovia dohodou s Komisiou…

— ak má opatrenie tohto štátu škodlivé účinky na uhoľné alebo oceliarske podniky podliehajúce právomoci iných členských štátov, [Komisia] mu vydá

odporúčanie, aby vykonal nápravu prostredníctvom opatrení, ktoré sám uzná za najviac zlučiteľné so svojou hospodárskou rovnováhou.

3. Ak opatrenie tohto štátu zmenšuje rozdiely medzi výrobnými nákladmi tak, že prináša osobitné výhody alebo ukladá osobitné záťaže uhoľným a oceliarenským podnikom podliehajúcim jeho právomoci v porovnaní s inými priemyselnými odvetviami toho istého štátu, [Komisia] môže po porade s Poradným výborom a s Radou dať tomuto štátu potrebné odporúčania.“ [*neoficiálny preklad*]

24. Podľa článku 95 prvého odseku UO môže Komisia na základe súhlasného stanoviska Rady prijatého jednomyseľne a po porade s Poradným výborom prijať rozhodnutie alebo odporúčanie „vo všetkých prípadoch nepredvídaných… Zmluvou, keď sa [toto] rozhodnutie alebo [toto] odporúčanie… ukáže byť nevyhnutným na to, aby sa vo fungovaní spoločného trhu uhlia a ocele dosiahol v súlade s článkom 5 niektorý z cieľov Spoločenstva stanovených v článkoch 2, 3 a 4“ [*neoficiálny preklad*]. Podľa článku 95 druhého odseku UO môže uvedené rozhodnutie alebo uvedené odporúčanie prijaté rovnakým postupom prípadne stanovovať uplatniteľné sankcie.

25. Okrem toho sa v článku 95 treťom odseku UO stanovuje, že „ak si na základe skúseností zistené nepredvídané ťažkosti v spôsoboch uplatňovania… Zmluvy alebo hlboká zmena hospodárskych alebo technických podmienok, ktorá sa priamo dotýka spoločného trhu uhlia a ocele, nevyhnutne vyžiadajú zmenu pravidiel týkajúcich sa výkonu právomocí zverených [Komisii], vo vzťahu k tejto právomoci môžu byť vykonané potrebné zmeny bez toho, aby tým boli dotknuté ustanovenia článkov 2, 3 a 4 alebo vzťah medzi právomocami zverenými jednak [Komisii] a takisto iným inštitúciám Spoločenstva“ [*neoficiálny preklad*]. Podľa článku 95 štvrtého odseku UO budú tieto zmeny predmetom návrhov vypracovaných po vzájomnej dohode Komisiou a Radou a budú predložené na posúdenie Súdnemu dvoru.

26. Práve na základe článku 95 prvého a druhého odseku UO prijala Komisia sériu šiestich všeobecne záväzných rozhodnutí, ktoré sa spoločne nazývajú „kódexy pomoci oceliarskemu priemyslu“.

27. Cieľom týchto kódexov bolo reagovať na krízu, ktorá prechádzala oceliarenským odvetvím Spoločenstva, a to povolením poskytovania štátnej pomoci oceliarenským podnikom v taxatívne vymedzených prípadoch, čím došlo k odchýleniu sa od prísneho a absolútneho zákazu vymedzeného v člán-

ku 4 písm. c) UO. Uvedené kódexy boli následne niekoľkokrát zmenené a doplnené v závislosti od konjunkturálnych ťažkostí trhu.

28. V týchto kódexoch sa stanovujú podmienky, za akých môže členský štát schváliť pomoc oceliarskemu priemyslu, ktorá je zlučiteľná s riadnym fungovaním spoločného trhu. Definuje sa v nich pojem pomoc oceliarskemu priemyslu, vymedzujú sa podmienky jej poskytovania a stanovujú sa procesné pravidlá, pokiaľ ide o jej oznamovanie Komisii. Na pomoc, ktorá nepatrí do pôsobnosti týchto kódexov, sa aj naďalej vzťahuje všeobecný zákaz vymedzený v článku 4 písm. c) UO.

29. Prvý kódex pomoci oceliarskemu priemyslu bol zavedený rozhodnutím Komisie č. 257/80/ESUO [12]. Uplatňoval sa až do 31. decembra 1981. Podľa odôvodnenia č. 4 tohto prvého kódexu bolo jeho cieľom zaviesť schému povoľujúcu poskytovanie osobitnej pomoci oceliarskemu priemyslu v taxatívne vymedzených prípadoch, pričom však uplatňovanie všeobecnej a regionálnej schémy pomoci zostalo aj naďalej pod kontrolou Komisie na základe článku 67 UO, ako aj článkov 87 ES a 88 ES. [13]

30. Prvý kódex bol nahradený druhým kódexom pomoci oceliarskemu priemyslu, ktorý bol zavedený rozhodnutím Komisie č. 2320/81/ESUO [14] a uplatňoval sa až do 31. decembra 1985. Tento druhý kódex vymedzuje prísnejšie pravidlá stanovujúce postupné zrušovanie pomoci. Zavádza celkový systém Spoločenstva zabezpečujúci rovnaké zaobchádzanie s „každou pomocou oceliarskemu priemyslu financovanou členským štátom alebo z viacerých štátnych zdrojov v akejkoľvek forme a bez ohľadu na to, či je alebo nie je osobitná“ [*neoficiálny preklad*]. [15]

31. Dňa 1. januára 1986 nadobudol účinnosť tretí kódex pomoci oceliarskemu priemyslu [16]. Práve od tohto dňa Komisia vytýka Spolkovej republike Nemecko poskytnutie predmetnej pomoci.

32. V zmysle článku 1 ods. 1 tohto tretieho kódexu „každá pomoc oceliarskemu priemyslu financovaná členským štátom, ako aj územnými celkami alebo zo štátnych zdrojov

12 — Rozhodnutie z 1. februára 1980 o zavedení pravidiel Spoločenstva pre osobitnú pomoc oceliarskemu priemyslu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 29, s. 5, ďalej len „prvý kódex“).

13 — Pozri takisto článok 1 prvého kódexu.

14 — Rozhodnutie zo 7. augusta 1981 o zavedení pravidiel Spoločenstva pre pomoc oceliarskemu priemyslu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 228, s. 14) v znení zmien a doplnení rozhodnutia Komisie č. 1018/85/ESUO z 19. apríla 1985 (Ú. v. ES L 110, s. 5, ďalej len „druhý kódex“).

15 — Pozri článok 1 ods. 1 druhého kódexu.

16 — Rozhodnutie Komisie č. 3484/85/ESUO z 27. novembra 1985 o zavedení pravidiel Spoločenstva pre pomoc oceliarskemu priemyslu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 340, s. 1, ďalej len „tretí kódex“).

a bez ohľadu na to, či je alebo nie je osobitná, sa môže považovať za pomoc Spoločenstva, a teda za zlučiteľnú s riadnym fungovaním spoločného trhu, len ak je v súlade s ustanoveniami článkov 2 až 5[17]“ [*neoficiálny preklad*].

33. Článok 6 ods. 1 uvedeného kódexu znie takto:

„Komisia je informovaná včas, aby mohla predložiť svoje pripomienky k projektom na zavedenie alebo zmenu pomoci vymedzenej v článkoch 2 až 5. Za rovnakých podmienok je informovaná o projektoch na uplatnenie schémy pomoci na oceliarske odvetvie, o ktorých už rozhodla na základe ustanovení Zmluvy EHS… .“ [*neoficiálny preklad*]

34. V zmysle článku 6 ods. 2 tretieho kódexu je Komisia taktiež informovaná o každom návrhu finančného opatrenia (akými sú nadobudnutie podielu, vklad do kapitálu alebo obdobné opatrenia) členských štátov, územných celkov alebo orgánov využívajúcich na tento účel štátne zdroje v prospech oceliarenských podnikov. Komisia určí, či tieto opatrenia obsahujú prvky pomoci, a v prípade potreby posúdi ich zlučiteľnosť s ustanoveniami článkov 2 až 5 tohto tretieho kódexu.

35. Po skončení účinnosti tohto tretieho kódexu, teda 31. decembra 1988, nadobudli účinnosť štvrtý a neskôr piaty kódex pomoci oceliarskemu priemyslu[18].

36. Tak ako tretí kódex, aj tieto kódexy sa uplatnia na každú pomoc oceliarskemu priemyslu financovanú členským štátom bez ohľadu na to, či je alebo nie je osobitná. Pokiaľ ide o oznamovanie finančných opatrení, tieto kódexy upravujú rovnaké procesné pravidlá, ktoré majú členské štáty v úmysle prijať v prospech podnikov z oceliarskeho odvetvia.

37. Kódex pomoci oceliarskemu priemyslu uplatniteľný v prípade, ak konanie začne Komisia, je šiestym a zároveň posledným zo série. Bol zavedený rozhodnutím Komisie č. 2496/96/ESUO[19]. Tento kódex sa uplatňoval od 1. januára 1997 do 22. júla 2002.

17 — V článkoch 2 až 5 tretieho kódexu sa upresňujú podmienky poskytovania pomoci na výskum a rozvoj, ochranu životného prostredia, zatvorenie oceliarskych zariadení a napokon podmienky poskytovania regionálnej pomoci na investície.

18 — Rozhodnutie Komisie č. 322/89/ESUO z 1. februára 1989 o zavedení pravidiel Spoločenstva pre pomoc oceliarskemu priemyslu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 38, s. 8, ďalej len „štvrtý kódex“) a rozhodnutie Komisie č. 3855/91/ESUO z 27. novembra 1991 o zavedení pravidiel Spoločenstva pre pomoc oceliarskemu priemyslu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 362, s. 57, ďalej len „piaty kódex“).

19 — Rozhodnutie z 18. decembra 1996 o zavedení pravidiel Spoločenstva pre pomoc oceliarskemu priemyslu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 338, s. 42, ďalej len „šiesty kódex“).

38. V článku 1 tohto šiesteho kódexu s názvom „Zásady“ [*neoficiálny preklad*] sa stanovuje:

„1. Pomoc oceliarskemu priemyslu financovanú členskými štátmi, územnými celkami alebo zo štátnych zdrojov a bez ohľadu na to, či je alebo nie je osobitná, možno považovať za pomoc Spoločenstva, a teda za zlučiteľnú s riadnym fungovaním spoločného trhu len vtedy, ak je v súlade s ustanoveniami článkov 2 až 5[20].

…

3. Pomoc uvedenú v tomto rozhodnutí je možné poskytnúť iba po skončení postupov upravených v článku 6 a nesmie byť vyplácaná po 22. júli 2002.“ [*neoficiálny preklad*]

39. V článku 6 uvedeného kódexu s názvom „Postup“ [*neoficiálny preklad*] sa stanovuje, že každý projekt na poskytnutie pomoci podľa článkov 2 až 5 toho istého kódexu a každý návrh na prevod verejných zdrojov v prospech oceliarskych podnikov musia byť oznámené Komisii, ktorá preskúma ich zlučiteľnosť so spoločným trhom. Podľa článku 6 ods. 4 prvého pododseku šiesteho kódexu môžu byť navrhované opatrenia vykonané len so súhlasom Komisie a v súlade s podmienkami, ktoré stanoví Komisia.

40. V článku 6 ods. 5 šiesteho kódexu sa stanovuje, že ak Komisia po predbežnom preskúmaní zastáva názor, že finančné opatrenie by mohlo byť štátnou pomocou, alebo ak má pochybnosti o zlučiteľnosti tejto pomoci s ustanoveniami tohto kódexu, oznámi to dotknutému členskému štátu a vyzve zúčastnené strany, ako aj ostatné členské štáty, aby jej predložili svoje pripomienky. Ak Komisia po tom, ako získala pripomienky a dala dotknutému členskému štátu príležitosť vyjadriť sa k nim, dospeje k záveru, že predmetné opatrenie predstavuje pomoc nezlučiteľnú vo vzťahu k pravidlám tohto kódexu, prijme rozhodnutie najneskôr do troch mesiacov po získaní informácií potrebných na posúdenie predmetnej pomoci. Ak členský štát nebude postupovať podľa tohto rozhodnutia, použijú sa ustanovenia článku 88 ES.

41. Od skončenia platnosti Zmluvy ESUO, teda od 23. júla 2002, sa na posudzovanie pomoci poskytovanej oceliarenským, ako aj uhoľným podnikom vzťahujú pravidlá Zmluvy ES.

20 — V článkoch 2 až 5 tohto kódexu sa upresňujú podmienky poskytovania pomoci na výskum a rozvoj, ochranu životného prostredia, zatvorenie oceliarskych zariadení, ako aj podmienky poskytovania regionálnej pomoci upravenej všeobecnými schémami v prospech podnikov nachádzajúcich sa v Grécku.

II — Skutkové okolnosti

42. Spoločnosť Salzgitter je oceliarenský podnik, ktorý patrí do pôsobnosti Zmluvy ESUO. [21]

A — *Daňové opatrenia uvedené v ZRFG*

43. ZRFG bol v Nemecku prijatý 5. augusta 1971.

44. Tento zákon, ako aj jeho neskoršie zmeny a doplnenia Komisia schválila po preskúmaní opatrení, ktoré sa v ňom stanovujú, vo vzťahu k článkom 87 ES a 88 ES. [22] Uvedený zákon sa uplatňoval na všetky hospodárske odvetvia. Išlo teda o všeobecnú schému pomoci, ktorá sa v odvetví uhlia a ocele nepovažuje za osobitnú. ZRFG prestal byť účinný v roku 1995.

45. § 3 tohto zákona upravoval daňové stimuly vo forme mimoriadnych odpisov a rezerv oslobodených od dane pre investície uskutočnené v akomkoľvek mieste podnikateľskej činnosti podniku umiestnenom pozdĺž Zonenrandgebiet. Mimoriadne odpisy umožňovali podnikom, ktoré boli príjemcami pomoci, uviesť v ich súvahe za prvý rok alebo prvé roky nasledujúce po investíciách podnikov, na ktoré sa mohla vzťahovať pomoc, vyššie odpisy uvedených investícií, ako by to bolo možné podľa všeobecnej úpravy. Vďaka tomu mali tieto podniky nižší daňový základ, a teda vyššiu likviditu za prvý rok alebo prvé roky nasledujúce po investíciách tým, že získali výhodu likvidity. Obdobnú výhodu uvedené podniky získali tiež prostredníctvom rezerv oslobodených od dane. Mimoriadne odpisy a rezervy oslobodené od dane však nebolo možné využiť súčasne.

46. § 3 ZRFG sa vzťahuje rovnako na všetky odvetvia činnosti, na všetky druhy investícií bez ohľadu na to, či ide o investície do hnuteľného alebo nehnuteľného majetku, a na všetky podniky bez rozdielu veľkosti, činnosti alebo sídla. Nevyhnutnou podmienkou využitia opatrení stanovených v tomto § 3 však je, aby boli miesta podnikateľskej činnosti, v ktorých sa vykonajú investície, umiestnené v Zonenrandgebiet.

21 — Podľa článku 80 UO sa podnikmi, na ktoré sa vzťahuje právomoc Spoločenstva, chápu podniky, ktoré vykonávajú výrobnú činnosť v oblasti uhlia a ocele. V prejednávanej veci vyrába spoločnosť Salzgitter výrobky uvedené v prílohe I Zmluvy ESUO.

22 — Ú. v. ES C 3, 1993, s. 3.

B — *Začatie konania o preskúmaní upraveného v článku 6 ods. 5 šiesteho kódexu a prijatie sporného rozhodnutia*

47. Komisia po tom, čo v ročných účtovných závierkach Preussag Stahl AG, jednej zo spoločností súčasnej skupiny Salzgitter AG, zistila, že v rokoch 1986 až 1995 jej boli na základe § 3 ZRFG pridelené viaceré formy pomoci, informovala listom z 3. marca 1999 Spolkovú republiku Nemecko o svojom rozhodnutí začať konanie upravené v článku 6 ods. 5 šiesteho kódexu v súvislosti s vyššie uvedenou pomocou a pomocou poskytnutou týmto členským štátom spoločnosti Salzgitter AG. [23]

48. Dňa 28. júna 2000 prijala Komisia sporné rozhodnutie na základe článku 4 písm. c) UO a šiesteho kódexu.

49. V článku 1 tohto rozhodnutia Komisia skonštatovala, že pomoc poskytnutá spoločnosti Salzgitter na základe § 3 ZRFG vo forme mimoriadnych odpisov a rezerv oslobodených od daní vo výške, na ktorú sa mohla vzťahovať pomoc, a to 484 miliónov a 367 miliónov DEM, predstavuje štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom.

50. V súlade s článkami 2 a 3 uvedeného rozhodnutia Komisia nariadila Spolkovej republike Nemecko, aby túto pomoc od spoločnosti Salzgitter vymáhala.

III — Konanie na Súde prvého stupňa a napadnutý rozsudok

51. Spoločnosť Salzgitter návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 21. septembra 2000 podala žalobu o neplatnosť sporného rozhodnutia. Uznesením z 29. marca 2001 predseda štvrtej komory Súdu prvého stupňa [24] vyhovel návrhu Spolkovej republiky Nemecko na vstup vedľajšieho účastníka do konania na podporu spoločnosti Salzgitter.

52. Na podporu svojej žaloby uviedol podnik, ktorý je príjemcom pomoci, osem žalobných dôvodov smerujúcim k zrušeniu. Po tom, ako Súd prvého stupňa preskúmal prvý, druhý, tretí a siedmy žalobný dôvod, sporné rozhodnutie čiastočne zrušil.

53. Svojím prvým žalobným dôvodom spoločnosť Salzgitter Komisii vytýka, že

23 — Ú. v. ES C 113, s. 9.

24 — Salzgitter/Komisia, T-308/00.

mimoriadne odpisy a rezervy oslobodené od dane upravené v § 3 ZRFG nesprávne posúdila ako štátnu pomoc. Súd prvého stupňa tento žalobný dôvod zamietol, pričom sa domnieval, že predmetná pomoc skutočne predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 4 písm. c) UO.

54. Svojím druhým žalobným dôvodom spoločnosť Salzgitter Komisii vytýka, že sa dopustila nesprávneho výkladu článku 4 písm. c) UO a článku 67 UO, a najmä nesprávneho posúdenia ich pôsobnosti. Súd prvého stupňa tento žalobný dôvod zamietol na základe odôvodnenia uvedeného v bodoch 103 až 118 napadnutého rozsudku. Súd prvého stupňa sa najprv na základe judikatúry Súdneho dvora zaoberal pôsobnosťou týchto dvoch ustanovení, pričom následne pripomenul, že článok 4 písm. c) UO a článok 67 UO sa týkajú dvoch odlišných oblastí s tým, že článok 67 UO sa nevzťahuje na štátnu pomoc.

55. V bodoch 112 až 115 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa okrem toho zdôraznil, že neistota spojená s vývojom rozhodovacej praxe Komisie na tomto stave vecí nič nemení. V bode 115 napadnutého rozsudku predovšetkým zdôrazňuje, že ak sa od druhého kódexu pomoci oceliarskemu priemyslu kódexy týkajú každej pomoci oceliarskemu priemyslu bez ohľadu na to, či je alebo nie je osobitná pre odvetvie uhlia a ocele, účelom tohto upresnenia je navrátiť článku 4 písm. c) UO jeho pôvodnú pôsobnosť, pretože tento článok neupravuje žiadne rozlíšenie medzi druhmi pomoci, ktoré podriaďuje svojmu zákazu.

56. V bode 117 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa rozhodol, že Komisia sa v spornom rozhodnutí správne domnievala, že sa uplatní článok 4 písm. c) UO, a nie článok 67 UO, a v bode 118 napadnutého rozsudku druhý žalobný dôvod zamietol.

57. Svojím tretím žalobným dôvodom spoločnosť Salzgitter Komisii vytýka, že v zmysle článku 95 UO nepreskúmala *ex offo*, či predmetná pomoc môže byť vyhlásená za zlučiteľnú so spoločným trhom. Súd prvého stupňa tento žalobný dôvod zamietol, pričom v bodoch 136 až 147 napadnutého rozsudku uviedol, že Komisia sa v rámci skúmania uplatniteľnosti článku 95 UO nedopustila žiadneho zjavne nesprávneho posúdenia.

58. Svojím štvrtým žalobným dôvodom spoločnosť Salzgitter Komisii vytýka, že sa dopustila nesprávneho posúdenia v súvislosti s kvalifikáciou niektorých investičných projektov. Táto spoločnosť v rámci *šiesteho žalobného dôvodu* tvrdila, že Komisia sa dopustila takisto nesprávneho posúdenia pri určení rozhodujúcej miery diskontácie. Súd prvého stupňa sa týmito žalobnými dôvodmi nezaoberal.

59. Svojím siedmym žalobným dôvodom sa spoločnosť Salzgitter domnievala, že Komisia porušila zásadu právnej istoty tým, že Spolkovej republike Nemecko nariadila, aby

vymáhala pomoc vyhlásenú za nezlučiteľnú so spoločným trhom. Súd prvého stupňa v prvom rade v bode 161 napadnutého rozsudku rozhodol, že neexistencia premlčacej doby, resp. predbežné neoznámenie predmetnej pomoci nevylučujú možnosť, že Komisia porušila zásadu právnej istoty. V bode 163 tohto rozsudku takisto zdôraznil, že spoločnosti Salzgitter nemôže byť priznaná zodpovednosť za neoznámenie tejto pomoci, keďže podnik, ktorý je príjemcom pomoci, nie je inštitucionálnym komunikačným partnerom Komisie v oblasti štátnej pomoci. Ďalej v bodoch 165 a 166 uvedeného rozsudku Súd prvého stupňa pripomenul, že hoci by Súdny dvor naozaj pripustil, že príjemca pomoci sa nemôže odvolávať na legitímnu dôveru týkajúcu sa riadneho poskytnutia tejto pomoci, pokiaľ boli jej poskytnutím porušené procesné predpisy, spoločnosť Salzgitter sa v prejednávanej veci neodvoláva na legitímnu dôveru týkajúcu sa riadneho poskytnutia pomoci, ale namieta porušenie princípu právnej istoty, ktorú nie je možné obmedziť na podmienky požadované na vznik legitímnej dôvery zo strany príjemcu pomoci.

60. Súd prvého stupňa v bodoch 168 až 173 napadnutého rozsudku pripomenul vývoj prístupu Komisie v rámci prvých troch kódexov pomoci oceliarskemu priemyslu a v bode 174 tohto rozsudku rozhodol, že:

„… situácia vyplývajúca z vydania druhého a tretieho kódexu… bola tak poznačená týmito neistotami a nejasnosťami pripísateľnými Komisii:

— implicitný charakter — a tým nedostatočná jasnosť — povolenia obsiahnutého v rozhodnutí Komisie z 1971 [zo 4. augusta 1971, ďalej len ‚rozhodnutie Komisie z roku 1971‘];

— nejasnosť o rozsahu čiastočného späťvzatia tohto povolenia vo vzťahu k otázke, či bolo treba oznámiť neskoršie použitie § 3 ZRFG ako ‚projekt‘ [*neoficiálny preklad*] v zmysle článku 6 tretieho kódexu…“

61. Súd prvého stupňa ďalej v bodoch 176 až 179 napadnutého rozsudku uviedol osobitnú povinnosť, ktorú Komisia uložila oceliarenským podnikom, aby dokázali čeliť kríze v odvetví. Tieto podniky mali odborom Komisie oznamovať informácie o svojej produkcii ocele a svojich investíciách v rámci systémov kontroly, ktoré zaviedla Komisia. V tejto súvislosti Súd prvého stupňa poznamenal, že medzi týmito odlišnými režimami existuje právny vzťah, a uviedol, že Komisia bola pri skúmaní dokumentov, ktoré predložili podniky, nevyhnutne vedená k tomu,

aby overila, či udržanie, resp. zvýšenie výrobných kapacít nevyplývalo z nepovolenej štátnej pomoci. Vzhľadom na tieto okolnosti a s ohľadom na informácie, ktoré spoločnosť Salzgitter poskytla od roku 1988, sa Súd prvého stupňa domnieval, že Komisia mala zistiť a konštatovať chýbajúce oznámenie tejto pomoci a začať príslušné konanie. Takisto pripomenul, že Komisia opätovne skúmala schému pomoci stanovenú v ZRFG v roku 1988 a v decembri 1988 prijala rozhodnutie o nevznesení námietok na základe Zmluvy ES.

62. V bode 180 napadnutého rozsudku teda Súd prvého stupňa dospel k záveru, že:

„Neistá a nejasná situácia opísaná v bode 174… v spojení s okolnosťou, že Komisia napriek svojej vedomosti o pomoci poskytnutej [spoločnosti Salzgitter] dlho nereagovala, čím porušila svoju povinnosť starostlivosti a spôsobila tým nejasnú právnu situáciu, ktorú mala povinnosť vyjasniť skôr, než podnikla akékoľvek opatrenia s cieľom nariadiť vrátenie už poskytnutej pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 9. júla 1970, Komisia/Francúzsko, 26/69, Zb. s. 565, body 28 až 32).“

63. V bode 181 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa skonštatoval, že Komisia takéto objasnenie nevykonala a v bode 182 tohto rozsudok dospel k záveru, že Komisia preto nemôže žiadať o vrátenie pomoci poskytnutej spoločnosti Salzgitter medzi rokmi 1986 a 1995 bez porušenia zásady právnej istoty.

64. V dôsledku toho Súd prvého stupňa v bode 183 uvedeného rozsudku vyhovel siedmemu žalobnému dôvodu a zrušil články 2 a 3 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa v nich Spolkovej republike Nemecko ukladá povinnosť vymáhať pomoc protiprávne poskytnutú spoločnosti Salzgitter.

65. Vzhľadom na tieto skutočnosti Súd prvého stupňa v bode 184 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že nie je potrebné zaoberať sa žalobnými dôvodmi, ktoré sa v podstate týkajú krátenia a výpočtu výšky pomoci, ktorá sa má vrátiť. Okrem toho Súd prvého stupňa zamietol ôsmy žalobný dôvod založený na nedostatku odôvodnenia sporného rozhodnutia. Domnieval sa totiž, že súdne preskúmanie, ktoré vykonal pri skúmaní prvých troch žalobných dôvodoch, ktoré predkladá spoločnosť Salzgitter, dostatočne preukázalo, že Komisia túto povinnosť dodržala.

IV — Konanie na Súdnom dvore a návrhy účastníkov konania

66. Komisia návrhom podaným do kancelárie Súdneho dvora 23. septembra 2004

podala toto odvolanie. Navrhuje, aby bol napadnutý rozsudok zrušený, aby bola vec vrátená na konanie Súdu prvého stupňa a napokon, aby bola spoločnosť Salzgitter zaviazaná na náhradu trov konania.

67. Spoločnosť Salzgitter navrhuje, aby bolo odvolanie zamietnuté. Okrem toho svojím vzájomným odvolaním navrhuje jednak zrušenie napadnutého rozsudku v rozsahu, v akom Súd prvého stupňa čiastočne zamietol jej žalobu v konaní na prvom stupni, a takisto zrušenie článku 1 sporného rozhodnutia. Spoločnosť Salzgitter takisto navrhuje, aby Súdny dvor zaviazal Komisiu na náhradu trov konania, ktoré vznikli na obidvoch stupňoch konania.

68. Spolková republika Nemecko, ktorá vstúpila do konania ako vedľajší účastník na podporu vyjadrenia k odvolaniu a vzájomného odvolania, ktoré podala spoločnosť Salzgitter, navrhuje zrušenie hlavného odvolania, zrušenie napadnutého rozsudku v rozsahu, v akom sa ním zamietla žaloba spoločnosti Salzgitter v konaní na prvom stupni a napokon zrušenie článku 1 sporného rozhodnutia.

69. Odvolania podané proti napadnutému rozsudku nastoľujú v podstate dva právne problémy.

70. Komisia v rámci hlavného odvolania v podstate tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď vzhľadom na osobitné okolnosti prejednávanej veci rozhodol, že Komisia porušila zásadu právnej istoty tým, že Spolkovej republike Nemecko nariadila, aby vymáhala pomoc neoprávnene poskytnutú spoločnosti Salzgitter.

71. Spoločnosť Salzgitter v rámci vzájomného odvolania tvrdí, že Súd prvého stupňa nesprávne vyložil rozsah a uplatniteľnosť článku 4 písm. c) UO a článkov 67 UO a 95 UO na účely súdneho preskúmania sporného rozhodnutia. Súdu prvého stupňa predovšetkým vytýka, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval, že skúmanie spornej pomoci patrí do pôsobnosti článku 4 písm. c) UO.

72. Keďže sa otázka, ktorá sa kladie vo vzájomnom odvolaní, týka právneho základu sporného rozhodnutia, zastávam názor, že je potrebné ju preskúmať pred hlavným odvolaním.

V — O vzájomnom odvolaní

73. Na podporu svojho vzájomného odvolania spoločnosť Salzgitter uvádza dva odvolacie dôvody.

74. Svojím prvým odvolacím dôvodom spoločnosť Salzgitter spochybňuje analýzu Súdu prvého stupňa týkajúcu sa materiálnej zákonnosti sporného rozhodnutia. Tvrdí, že Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku nesprávne vyložil článok 4 písm. c) UO a články 67 UO a 95 UO.

75. Svojím druhým odvolacím dôvodom spoločnosť Salzgitter tvrdí, že Súd prvého stupňa nesprávne posúdil odôvodnenie sporného rozhodnutia, ktoré sa vyžaduje v zmysle článku 5 druhého odseku štvrtej zarážky UO a článku 15 prvého odseku UO. [25]

A — *O prvom odvolacom dôvode vzájomného odvolania založenom na nesprávnom právnom posúdení pri výklade článku 4 písm. c) UO a článkov 67 UO a 95 UO*

76. Prvý odvolací dôvod sa skladá z troch častí založených na rozličných nesprávnych právnych posúdeniach Súdu prvého stupňa, a to po prvé, pokiaľ ide rozsah a uplatniteľnosť článku 4 písm. c) UO a článku 67 UO, po druhé, pokiaľ ide o rozsah právomocí Komisie vymedzený v článku 95 UO, a po tretie, pokiaľ ide o opis jej rozhodovacej praxe.

1. O prvej časti prvého odvolacieho dôvodu vzájomného odvolania založenej na nesprávnom právnom posúdení, pokiaľ ide o rozsah a uplatniteľnosť článku 4 písm. c) UO a článku 67 UO.

77. V prvej časti svojho prvého odvolacieho dôvodu spoločnosť Salzgitter tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že Komisia mohla pri posudzovaní predmetnej pomoci platne vychádzať z článku 4 písm. c) UO. [26]

a) Tvrdenia účastníkov konania

78. Na podporu svojej argumentácie sa spoločnosť Salzgitter odvoláva na judikatúru Súdneho dvora, v zmysle ktorej pomoc, ktorá nie je osobitná pre odvetvie uhlia a ocele, nepatrí do pôsobnosti článku 4 písm. c) UO. Poukazuje najmä na rozsudok z 10. mája 1960, Compagnie des hauts fourneaux et fonderies de Givors a i./Vysoký úrad [27]; na už citovaný rozsudok De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Vysoký úrad, na už citovaný rozsudok Holandsko/Komisia, a na rozsudok z 20. septembra 2001, Banks [28]. Spoločnosť Salzgitter takisto spochybňuje tvrdenie Komisie, podľa ktorého sa v rozsudku z 10. decembra 1969, Komisia/Francúzsko [29] stanovuje, že pomoc ktorá nie

25 — V článku 5 druhom odseku štvrtej zarážke UO sa stanovuje, že „[Spoločenstvo] zverejňuje dôvody svojho konania a prijíma opatrenia potrebné na zabezpečenie dodržiavania pravidiel stanovených v [Zmluve ESUO]“ [*neoficiálny preklad*] a v článku 15 prvom odseku UO sa stanovuje, že „rozhodnutia, odporúčania a stanoviská [Komisie] sú odôvodnené“ [*neoficiálny preklad*].

26 — Body 97 až 112 vyjadrenia k odvolaniu a vzájomného odvolania.

27 — 27/58 až 29/58, Zb. s. 501.

28 — C-390/98, Zb. s. I-6117.

29 — 6/69 a 11/69, Zb. s. 523.

je osobitná pre oceliarenské podniky, bola zakázaná už článkom 4 písm. c) UO, teda pred prijatím prvého kódexu.

79. Spolková republika Nemecko podporuje analýzu spoločnosti Salzgitter, pričom vychádza v prvom rade zo systematiky Zmluvy ESUO. Konštatuje, že poplatky a subvencie, ktoré sa týkajú osobitne uhlia a ocele, mali byť považované za prísne zakázané článkom 4 písm. c) UO, zatiaľ čo článok 67 UO bol určený na to, aby sa uplatňoval na všeobecné štátne opatrenia. Rozšírenie pôsobnosti článku 4 písm. c) UO na pomoc, ktorá nie je osobitná pre odvetvie uhlia a ocele, by bolo nielen v rozpore so zásadou čiastočnej integrácie, na ktorej sa zakladá Zmluva ESUO, ale takisto by zbavilo článok 67 UO akéhokoľvek potrebného účinku.

80. Spolková republika Nemecko vychádza v druhom rade z pôsobnosti Zmluvy ESUO a Zmluvy ES. Zatiaľ čo kontrola pomoci vymedzená v Zmluve ES sa, ako vyplýva z článku 87 ods. 3 písm. a) až e) ES, týka všeobecných opatrení pomoci, v Zmluve ESUO sa upravuje len kontrola pomoci určenej pre odvetvie uhlia a ocele. Ak by sa teda pripustilo uplatnenie článku 4 písm. c) UO na všeobecné schémy pomoci, došlo by k obmedzeniu pôsobnosti Zmluvy ES, ako aj k obmedzeniu právomoci rozhodovať o výnimke, ktorá sa Komisii zveruje v článku 87 ES.

81. Spolková republika Nemecko tvrdí, že jej výklad neoslabuje kontrolu štátnej pomoci zo strany Komisie, pretože vplyv všeobecných schém pomoci na oceliarske a uhoľné odvetvie sa posudzuje z hľadiska článkov 87 ES a 88 ES, ako aj článku 67 UO.

82. Vzhľadom na tieto rozličné skutočnosti teda Spolková republika Nemecko tvrdí, že právna koncepcia, ktorú Komisia presadzuje už od tretieho kódexu, je nesprávna a že ustanovenia uvedeného kódexu sú nezlučiteľné s článkom 4 písm. c) UO a článkom 67 UO.

83. Komisia v podstate tvrdí, že článok 67 UO sa neuplatňuje na štátnu pomoc. Toto ustanovenie sa vzťahuje iba na všeobecné opatrenia, ktoré môžu členské štáty prijať v rámci svojej hospodárskej a sociálnej politiky, resp. na sektorové opatrenia, ktoré sa netýkajú osobitne oceliarskeho a uhoľného priemyslu. Článok 4 písm. c) UO sa podľa jej názoru vzťahuje na pomoc, ktorá nie je osobitná pre spoločný trh uhlia a ocele.

b) Posúdenie

84. V prvej časti svojho prvého odvolacieho dôvodu vzájomného odvolania spoločnosť

Salzgitter navrhuje, aby Súdny dvor rozhodol o rozsahu a uplatniteľnosti článku 4 písm. c) UO a článku 67 UO. Ako som už uviedol, Súdny dvor sa má vyjadriť k tomu, či je článok 4 písm. c) UO uplatniteľný na pomoc poskytnutú oceliarenskému podniku, ak je táto pomoc súčasťou všeobecnej schémy pomoci, ktorú predtým schválila Komisia na základe Zmluvy ES, alebo či sa na vykonanie tohto opatrenia vzťahuje článok 67 UO.

85. Pripomínam totiž, že v prejednávanej veci všeobecnú schému pomoci, ktorú prijala Spolková republika Nemecko na základe ZRFG, Komisia schválila v roku 1971 na základe článkov 87 ES a 88 ES. Ako vyplýva zo skutkových okolností predložených Súdu prvého stupňa, poslednú zmenu a doplnenie tohto zákona Komisia schválila ako štátnu pomoc zlučiteľnú so Zmluvou ES.

86. Práve na základe tejto všeobecnej schémy Spolková republika Nemecko poskytla pomoc spoločnosti Salzgitter. Pripomínam, že tento podnik patrí do pôsobnosti Zmluvy ESUO. V spornom rozhodnutí sa Komisia domnievala, že táto pomoc, ktorá bola vyplatená v rokoch 1986 a 1995, [30] bola nezlučiteľná so spoločným trhom uhlia a ocele v zmysle článku 4 písm. c) UO. Súdny dvor sa má vyjadriť k tomu, či predmetná pomoc skutočne patrila do pôsobnosti uvedeného ustanovenia.

87. V tomto konaní boli obhajované dva názory.

88. Podľa prvého názoru, ktorý zastáva Komisia, je rozhodujúci doslovný výklad článku 4 písm. c) UO. Toto ustanovenie sa teda vzťahuje na každú pomoc, ktorej príjemcom by mohli byť oceliarenské alebo uhoľné podniky.

89. Druhý názor, ktorý zastáva spoločnosť Salzgitter a Spolková republika Nemecko, spočíva v uplatnení reštriktívneho výkladu rozsahu článku 4 písm. c) UO. Tento článok by sa mal uplatňovať iba na osobitnú pomoc v prospech podnikov v odvetví uhlia a ocele, to znamená na pomoc, ktorú tieto podniky využívajú osobitne alebo predovšetkým z dôvodu svojho pôsobenia v oceliarskom alebo uhoľnom odvetví. Naproti tomu sa toto ustanovenie neuplatňuje na pomoc poskytnutú oceliarskemu alebo uhoľnému priemyslu na základe všeobecných alebo regionálnych schém pomoci. Zlučiteľnosť tejto pomoci sa má v každom prípade preskúmať na základe článku 67 UO v spojení a článkami 87 ES a 88 ES.

30 — Rok 1986 je rokom, od ktorého sa v treťom kódexe stanovuje oznamovacia povinnosť vo vzťahu k pomoci poskytnutej oceliarenským podnikom. V roku 1995 sa skončila účinnosť ZRFG.

90. Na rozdiel od toho, čo tvrdí spoločnosť Salzgitter a Spolková republika Nemecko, zastávam názor, že skúmanie predmetnej pomoci naozaj patrilo do pôsobnosti článku 4 písm. c) UO.

91. Predtým, ako objasním dôvody, ktoré ma vedú k takémuto názoru, najprv opíšem stav problému na účely správneho pochopenia systematiky Zmluvy ESUO. V rámci tohto objasnenia najskôr preskúmam rozsah a uplatniteľnosť článkov 4 UO a 67 UO. Následne uvediem návrhy generálnych advokátov týkajúce sa pôsobnosti obidvoch týchto ustanovení. Na záver upresním hranice režimu kontroly štátnej pomoci, ktorý vypracovala Komisia v rámci Zmluvy ESUO.

92. Následne vzhľadom na takto vyvodené skutočnosti vysvetlím, prečo sa domnievam, že na posudzovanie predmetnej pomoci sa naozaj vzťahuje článok 4 písm. c) UO.

i) Stav problému

— Pravidlá upravené v Zmluve ESUO

93. Zo znenia článkov 4 UO a 67 UO nevyplýva jasne, či je zlučiteľnosť takej pomoci, o akú ide v tomto spore, potrebné posudzovať z hľadiska jedného alebo druhého ustanovenia. Ich výklad je o to chúlostivejší, že v rámci Zmluvy ESUO neexistujú nijaké prípravné dokumenty alebo spoločné podklady všetkých signatárov, ktoré by mali význam z hľadiska výkladu. [31] Je teda potrebné odkázať na štruktúru a ciele, ktoré táto Zmluva sleduje.

94. V prvom rade je potrebné pripomenúť, že Zmluva ESUO vykonala iba čiastočnú hospodársku integráciu, a to vytvorením spoločného trhu, ktorý sa obmedzoval na odvetvie uhlia a ocele.

95. V rámci tejto Zmluvy sa členské štáty vzdali svojich právomocí týkajúcich sa zavedenia a fungovania spoločného trhu uhlia a ocele. Naproti tomu si členské štáty ponechali zodpovednosť za svoju všeobecnú hospodársku politiku, ako sa uvádza v článku 26 UO. [32]

31 — Pozri REUTER, P.: *La Communauté européenne du charbon et de l'acier.* Librairie générale du droit et de jurisprudence, Paríž, 1953, a najmä predhovor Róberta Schumana. Pozri takisto správu francúzskej delegácie o Zmluve a Dohovore podpísanými v Paríži 18. apríla 1951, Action des États et conditions de la concurrence, časť III, REUTER, P.: c. d., s. 111 až 116.

32 — V článku 26 prvom odseku UO sa stanovuje, že „Rada vykonáva svoju právomoc v prípadoch uvedených a spôsobom stanoveným v… Zmluve najmä na účely harmonizácie opatrení [Komisie] s opatreniami vlád zodpovedných za všeobecnú hospodársku politiku svojej krajiny“ [*neoficiálny preklad*]. Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 23. apríla 1956, Groupement des industries sidérurgiques luxembourgeoises/Vysoký úrad, 7/54 a 9/54, Zb. s. 53, 96.

96. Hospodárska súťaž na trhu uhlia a ocele môže byť teda ovplyvnená dvoma spôsobmi. Môžu ju narúšať vnútroštátne opatrenia, ktoré sa osobitne a výlučne týkajú uhoľného a oceliarskeho priemyslu, ako sú subvencie alebo štátna pomoc poskytovaná podnikom. Narušená však môže byť aj v dôsledku rozdielov medzi všeobecnými politickými opatreniami, ktoré členské štáty prijali v rámci právomocí, ktoré si ponechali.

97. V Zmluve ESUO sa teda vymedzujú rôzne formy opatrení proti takémuto narúšaniu hospodárskej súťaže: článok 4 písm. c) UO a článok 67 UO.

Článok 4 písm. c) UO

98. V článku 4 písm. c) UO sa v zásade zakazuje štátna pomoc vo vnútri spoločného trhu uhlia a ocele v rozsahu, v akom môže narušiť realizáciu jedného z jeho základných cieľov, a síce zavedenie režimu voľnej hospodárskej súťaže.

99. V zmysle tohto ustanovenia sa „subvencie alebo pomoci poskytované štátmi alebo osobitné poplatky ukladané štátmi v akejkoľvek forme“ [*neoficiálny preklad*] považujú za nezlučiteľné so spoločným trhom uhlia a ocele a v dôsledku toho za zakázané vnútri Spoločenstva za podmienok uvedených v Zmluve ESUO.

100. Článok 4 písm. c) UO je formulovaný striktne. Súdny dvor od začiatku poukazoval na jeho „výnimočne všeobecný charakter“ [33] a uznal jeho bezprostrednú uplatniteľnosť. [34] Tento článok sa týka priamych zásahov členských štátov do fungovania spoločného trhu uhlia a ocele a stanovuje bezpodmienečný zákaz, pri ktorého porušení sa členský štát dostáva do úplného rozporu so Zmluvou ESUO.

101. Uvedené ustanovenie zakazuje každú pomoc bez akéhokoľvek obmedzenia v tom zmysle, že táto pomoc sa považuje za nezlučiteľnú so spoločným trhom uhlia a ocele bez toho, aby bolo na rozdiel od článku 87 ods. 1 ES potrebné preukázať, či vplýva na obchod medzi členskými štátmi, resp. či narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže. [35]

33 — Rozsudok De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Vysoký úrad, už citovaný, s. 42.

34 — Rozsudok Groupement des industries sidérurgiques luxembourgeoises/Vysoký úrad, už citovaný, s. 91.

35 — Rozsudok z 15. júla 2004, Španielsko/Komisia, C-501/00, Zb. s. I-6717, bod 129 a citovaná judikatúra.

102. Okrem toho, ako vyplýva zo znenia článku 4 písm. c) UO, v tomto článku sa nezavádza žiadne rozlišovanie medzi individuálnou pomocou a schémami pomoci, ani medzi schémami pomoci, ktoré sú alebo nie sú osobitné pre odvetvie uhlia a ocele.

103. V každom prípade však, ako sa presvedčíme neskôr, zákaz vymedzený v tomto ustanovení neznamená, že každá štátna pomoc poskytnutá vo vnútri spoločného trhu uhlia a ocele sa považuje za nezlučiteľnú s cieľmi Zmluvy ESUO. V štruktúre tejto Zmluvy totiž článok 4 písm. c) UO nebráni tomu, aby Komisia povolila ako výnimku na základe článku 95 prvého a druhého odseku UO štátnu pomoc, ktorá by v súlade s cieľmi Zmluvy ESUO umožňovala čeliť nepredvídaným situáciám.

105. V uvedenom ustanovení sa členskému štátu, ktorý prijíma opatrenie, ktoré by mohlo mať citeľný vplyv na podmienky hospodárskej súťaže v uhoľnom a oceliarskom priemysle, ukladá povinnosť takéto opatrenie oznámiť Komisii. Ak má takéto opatrenie škodlivé účinky pre oceliarenské alebo uhoľné podniky pôsobiace na trhu tohto štátu alebo iného členského štátu, Komisia môže po porade s Poradným výborom a s Radou poskytnúť týmto podnikom pomoc, ktorej výška, podmienky a trvanie sa stanovia na základe dohody s Komisiou, alebo môže uvedenému štátu vydať odporúčanie, aby vykonal nápravu škodlivých účinkov svojho opatrenia prostredníctvom opatrení, ktoré sám uzná za najviac zlučiteľné so svojou hospodárskou rovnováhou.

106. Súdny dvor toto ustanovenie od začiatku vykladal reštriktívne. Dospel k záveru, že článok 67 UO je korekciou vo vzťahu k čiastočnej povahe integrácie, ktorá sa vykonala prostredníctvom Zmluvy ESUO.

Článok 67 UO

104. Cieľom článku 67 UO je vytvoriť politickú koordináciu medzi členskými štátmi. Jeho účelom je zabrániť skresľovaniu hospodárskej súťaže, ktoré je výsledkom rozdielov medzi opatreniami vnútroštátnej politiky, ktoré členské štáty prijali v rámci svojich právomocí, ktoré si ponechali a ktoré by mohlo postihnúť trh Spoločenstva ocele a uhlia.

107. V už citovanom rozsudku Groupement des industries sidérurgiques luxembourgeoises/Vysoký úrad Súdny dvor rozhodol, že článok 67 UO je „kompenzačným ustanovením“, ktoré umožňuje „zrušiť účinky narúšania hospodárskej súťaže, ktoré neboli odstránené ustanoveniami Zmluvy, a tým zabrániť tomu, aby toto narúšanie… aj keď by pretrvalo do vytvorenia spoločného trhu, ohrozovalo poslanie, ktoré článok 2 Zmluvy

zveril Spoločenstvu ‚v súlade s celkovým hospodárstvom členských štátov'". [36]

108. V už citovanom rozsudku Compagnie des hauts fourneaux et fonderies de Givors a i./Vysoký úrad Súdny dvor následne dospel k záveru, že v článku 67 UO sa stanovujú iba „ochranné opatrenia" proti štátnym opatreniam, ktoré sa netýkajú priamo a bezprostredne priemyslu. Tieto ochranné opatrenia majú za úlohu iba „kompenzovať hospodárske nevýhody na spoločnom trhu, ktoré sú spôsobené štátnym opatrením, ktoré [Komisia] nemá právomoc priamo ukončiť". [37]

109. Práve v už citovanom rozsudku De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Vysoký úrad Súdny dvor rozlíšil pôsobnosť článku 4 písm. c) UO a článku 67 UO, pričom zastával názor, že sa týkajú „dvoch odlišným oblastí". [38] Súd Spoločenstva dospel k záveru, že článok 67 UO sa nemôže týkať tých istých opatrení, ktoré sú v článku 4 písm. c) UO vyhlásené za zrušené a zakázané, a to z dvoch dôvodov.

110. Prvý dôvod je spojený s potrebným účinkom ustanovení Zmluvy ESUO. Súdny dvor totiž zdôrazňuje, že ak by pomoc poskytnutá členskými štátmi, ktorá je zrušená alebo zakázaná na základe článku 4 písm. c) UO, mohla byť prípustná na základe článku 67 UO (s výnimkou opatrení odporúčaných Komisiou), značne by to podľa neho naručilo rozsah zákazu, ktorý vyplýva z článku 4 UO.

111. Druhý dôvod sa týka rozdielnych prostriedkov, ktoré má Komisia k dispozícii na účely vykonania článku 67 UO. Na rozdiel od článku 4 UO, v ktorom sa Spoločenstvu zveruje výlučná právomoc, totiž článok 67 UO vyhradzuje Spoločenstvu iba právomoc „vydávať odporúčania".

112. Súd prvého stupňa napokon v nedávnejšom rozsudku z 5. júna 2001, ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi/Komisia [39], pripomenul, že článok 67 UO „sa týka iba výhod v prospech oceliarskeho priemyslu, ktoré vyplývajú z uplatňovania zákonov a iných právnych predpisov štátu súvisiacich s celkovou hospodárskou politikou dotknutého členského štátu, nie však verejných subvencií poskytnutých osobitne uhoľnému a oceliarskemu priemyslu alebo, ako je to v prejednávanej veci, konkrétnemu ocelia-

36 — S. 97. Táto vec sa týka poplatku z pevných palív určených na použitie mimo domácnosti. Súdny dvor konštatoval, že tento poplatok sa uplatní v rovnakom rozsahu na všetky priemyselné subjekty, a nie je ho teda možné považovať za uplatniteľný osobitne a výlučne na odvetvie uhlia a ocele.

37 — S. 526.

38 — S. 47.

39 — T-6/99, Zb. s. II-1523.

renskému podniku, na ktoré sa vzťahuje článok 4 písm. c) [UO]“. [40]

113. Z tejto judikatúry vyplýva, že článok 67 UO má za cieľ umožniť Komisii, aby schválila poskytnutie kompenzačných opatrení alebo „ochranných opatrení“ oceliarenským podnikom, ak sú tieto podniky postihnuté opatreniami celkovej hospodárskej politiky.

— Návrhy generálnych advokátov, pokiaľ ide o pôsobnosť článku 4 písm. c) UO a článku 67 UO

114. Skúmanie návrhov, ktoré predniesli generálni advokáti, preukazuje ťažkosti, ktoré nastali pri vymedzovaní pôsobnosti článku 4 písm. c) UO vo vzťahu k pôsobnosti článku 67 UO.

115. Generálni advokáti Lagrange, Roemer a Geelhoed sa všetci zhodujú na tom, že článok 4 písm. c) UO sa vzťahuje iba na osobitné subvencie, ktoré sa týkajú výlučne uhoľného a oceliarskeho priemyslu, zatiaľ čo výhody, ktoré vyplývajú zo všeobecných právnych predpisov, je potrebné posudzovať vo vzťahu k článku 67 UO. [41]

116. Generálny advokát Lagrange vo svojich návrhoch, ktoré predniesol 5. novembra 1960 vo veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Vysoký úrad, zastával názor, že nie je možné „právoplatne vylúčiť z právomoci členských štátov všetko, čo sa v právnych predpisoch tohto druhu osobitne týka, či už celkom alebo sčasti, priemyslových odvetví v rámci [ESUO]“. Podľa neho by to znamenalo „neoprávnené rozšírenie pôsobnosti ESUO na oblasť, ktorá je vyhradená právomoci štátu“. Na účely odlíšenia opatrení podľa článku 4 písm. c) UO od opatrení podľa článku 67 UO navrhol generálny advokát Lagrange použiť kritérium založené na „skutočnom predmete opatrenia“. Na zobrazenie svojho návrhu uviedol ako príklad legislatívne opatrenie, ktorým sa menia spôsoby financovania sociálneho zabezpečenia a ktoré obsahuje osobitné pravidlá pre niektoré profesie (napríklad banský priemysel). Podľa neho takéto opatrenie nie je možné považovať a *priori* za pomoc alebo subvenciu, ktoré sú zakázané v zmysle článku 4 písm. c) UO. Keďže je predmet tohto opatrenia sociálnej povahy a prijatie osobitných pravidiel financovania pre vymedzené profesie je odôvodnené zákonnými dôvodmi spojenými s cieľmi, ktoré sledujú všeobecné právne predpisy, toto opatrenie zostáva vo

40 — Bod 85.

41 — Tento názor zastávala takisto časť právnej vedy. Pozri najmä REUTER, P.: c. d., s. 194 a 195, ako aj MERTENS DE WILMARS, J.: Aides CECA et aides CEE: Aspects juridiques d'une convergence économique. In: *Du droit international au droit de l'intégration, Liber amicorum en l'honneur de Pierre Pescatore*. Nomos, Baden-Baden, 1987, s. 421.

vnútroštátnej právomoci a vzťahuje sa naň iba článok 67 UO. [42]

117. Pokiaľ ide o generálneho advokáta Roemera, ten vo svojich návrhoch, ktoré predniesol 10. júna 1971 vo veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok Holandsko/Komisia, dospel k záveru, že zámerom autorov Zmluvy ESUO nemohlo byť priznanie absolútneho účinku zákazu, ktorý je vymedzený v článku 4 písm. c) UO.

118. Po prvé, keďže subvencie sú veľmi častým nástrojom hospodárskej, sociálnej a priemyselnej politiky, nebolo by rozumné pripraviť uhoľný a oceliarsky priemysel o všetok priaznivý účinok, ktorý pre ne vyplýva z opatrení, ktoré prijímajú členské štáty v rámci svojej všeobecnej právnej úpravy, a domnievať sa, že vo vzťahu k týmto priemyslovým odvetviam existuje bezpodmienečný zákaz subvencií. Takýto systém by vytváral zjavnú medzeru vo výkone právomocí celkovej hospodárskej politiky členských štátov.

119. Po druhé uplatňovanie článku 37 UO a článku 95 prvého odseku UO, ktoré umožňujú zmierniť zákaz vymedzený v článku 4 písm. c) UO, predstavuje ťažkopádny postup (súhlasné stanovisko Rady rozhodujúcej jednohlasne a po porade s Poradným výborom) a vyžaduje existenciu ťažko uskutočniteľných podmienok (podstatné a pretrvávajúce hospodárske problémy).

120. Napokon ak by sa pripustilo, že článok 4 písm. c) UO sa týka každej pomoci, ktorú môžu využívať oceliarenské podniky, bolo by to na ujmu harmonického rozvoja Spoločenstva, pretože ustanovenia zaoberajúce sa pomocou v Zmluve ES takisto stanovujú rozsiahle výnimky zo zákazu subvencií, a to opäť zo zreteľom na právomoci, ktoré si členské štáty ponechali.

121. Konečne generálny advokát Geelhoed vo svojich návrhoch, ktoré predniesol 8. februára 2001 vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok Moccia Irme a i./Komisia [43], dospel k záveru, že vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora [44] existujú iba dve obmedzenia zákazu pomoci vymedzeného v článku 4 písm. c) UO. Prvé obmedzenie

42 — Naproti tomu sa generálny advokát Lagrange domnieva, že ak by sa preukázalo, že predmet predmetného opatrenia nemá sociálnu, ale hospodársku povahu, a ak by toto opatrenie spočívalo buď v tom, že by podnikom ukladalo poplatok, ktorý zvyčajne neplatia, alebo v tom, že by boli podniky oslobodené od poplatku, ktorý zvyčajne platia, takéto opatrenie by predstavovalo osobitnú záťaž, resp. subvenciu zakázanú v zmysle článku 4 písm. c) UO.

43 — Rozsudok z 21. júna 2001, C-280/99 P až C-282/99 P, Zb. s. I-4717.

44 — Generálny advokát Geelhoed odkazuje na už citované rozsudky Groupement des industries sidérurgiques luxembourgeoises/Vysoký úrad a De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Vysoký úrad.

vychádza z toho, že „opatrenie musí patriť do kategórie ‚subvencií alebo pomoci poskytnutých štátmi'" a druhé z toho, že „sa musí týkať *osobitne a výlučne* odvetvia uhlia a ocele". [45]

— Zavedenie režimu kontroly štátnej pomoci ESUO

122. Napriek všeobecnému zákazu štátnej pomoci vymedzenému v článku 4 písm. c) UO sa Komisia rozhodla zaviesť režim povoľujúci poskytovanie štátnej pomoci oceliarskemu priemyslu, aby bolo možné čeliť kríze, ktorej bolo toto odvetvie vystavené od konca 70. rokov. Fungovanie tohto režimu muselo byť koordinované so systémom kontroly štátnej pomoci, ktorý bol zavedený Zmluvou ES.

Kódexy pomoci oceliarskemu priemyslu

123. Zásady a prostriedky činnosti stanovené v rámci Zmluvy ESUO zodpovedali situáciám, ktoré existovali v čase jej podpisu. Boli zamerané v prvom rade na zvyšovanie výroby a rovnaký prístup užívateľov k výrobkom ESUO bez akejkoľvek diskriminácie. [46] Toto zameranie vysvetľuje rigoróznosť pravidiel spojených s fungovaním spoločného trhu uhlia a ocele, akým sú všeobecný zákaz subvencií a štátnej pomoci, povinnosť uverejňovať cenové sadzobníky a dopravné tarify alebo aj zákaz akejkoľvek diskriminácie.

124. Toto prvé integračné spoločenstvo však malo v zásade dynamický charakter. Niektoré pravidlá trhu, ktoré stanovovala Zmluva ESUO, museli byť prispôsobené potrebám politiky, ktorá musela čeliť predovšetkým štrukturálnym hospodárskych problémom uhoľného a oceliarskeho priemyslu. [47]

125. Na účely splnenia požiadaviek na reštrukturalizáciu oceliarskeho odvetvia zaviedla Komisia na základe článku 95 prvého a druhého odseku UO režim Spoločenstva, ktorý povoľoval poskytovanie štátnej pomoci oceliarskemu priemyslu v niektorých taxatívne vymedzených prípadoch. [48] Ako som

45 — Pozri najmä body 29 až 41 uvedených návrhov (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

46 — Pozri články 2 UO až 4 UO.

47 — Mnohí komentátori kritizovali rozdiel medzi „statickou" povahou noriem Zmluvy ESUO a dynamickou povahou neustále sa vyvíjajúceho hospodárskeho sveta. Pozri najmä MUCH, W.: Principales tendances de l'évolution du droit de la Communauté européenne du charbon et de l'acier. In: *Rivista di diritto europeo*, Rím, 1965, s. 3, 13.

48 — Pripomínam, že v článku 95 UO sa stanovujú rozličné mechanizmy na právne prispôsobenie Zmluvy ESUO takým situáciám, ktoré jej znenie nezohľadnilo, bez toho, aby bolo pritom potrebné túto Zmluvu meniť, čo by znamenalo ratifikáciu členskými štátmi v súlade s ich ústavnými postupmi. Pozri, pokiaľ ide o judikatúru týkajúcu sa uplatňovania článku 95 UO, najmä rozsudok z 23. novembra 2000, British Steel/Komisia, C-1/98 P, Zb. s. I-10349, bod 40.

už uviedol, režim, ktorý Komisia prijala na základe uvedeného ustanovenia, mal formu všeobecne záväzných rozhodnutí nazývaných „kódexy pomoci oceliarskemu priemyslu“.

126. Tieto kódexy povoľujú za určitých podmienok a po schválení zo strany Komisie výnimky zo všeobecného zákazu vymedzeného v článku 4 písm. c) UO v prospech vymedzených kategórií pomoci, ktoré sú v nich taxatívne vymenované. Súdny dvor teda zastáva názor, že je ich potrebné vykladať reštriktívne. [49] Uvedené kódexy majú taktiež obmedzenú časovú pôsobnosť, pretože stanovujú pravidlá na prispôsobenie oceliarskeho priemyslu cieľom uvedeným v Zmluve ESUO v závislosti od potrieb existujúcich v danom období. [50]

127. V prvom kódexe sa nachádza upresnenie, ktoré je potrebné zdôrazniť v prejednávanom spore. Podľa jeho článku 1 sa totiž tento kódex vzťahuje iba na pomoc poskytnutú osobitne podnikom uhlia a ocele. V zmysle uvedeného kódexu teda uplatňovanie všeobecných a regionálnych schém na oceliarsky priemysel aj naďalej podlieha kontrole Komisie na základe článku 67 UO a článkov 87 ES a 88 ES. [51] Kódexy pomoci oceliarskemu priemyslu, ktoré boli prijaté následne, zavádzajú odlišný režim kontroly, pretože každá pomoc patriaca do oslobodených kategórií, ktoré sú v týchto kódexoch vymedzené, podlieha jednotnému zaobchádzaniu v rámci jediného postupu podľa Zmluvy ESUO.

128. Na pomoc, ktorá nepatrí do kategórií vymedzených v uvedených kódexoch, sa aj naďalej vzťahuje výlučne článok 4 písm. c) UO. V prípade takejto pomoci sa však môže uplatniť individuálna výnimka zo zákazu stanoveného v uvedenom ustanovení, ak Komisia v rámci výkonu svojej diskrečnej právomoci v zmysle článku 95 UO dospeje k záveru, že takáto pomoc je nevyhnutná na účely dosiahnutia cieľov Zmluvy ESUO. [52]

Koordinácia režimov pomoci ES a ESUO

129. Otázka, na ktorú mám odpovedať, odráža takisto ťažkosti vyplývajúce z koexistencie dvoch právnych poriadkov, ktorými sú Zmluva ES a Zmluva ESUO. Zvyšujúci sa rozvoj ES a vytvorenie systému pravidiel hospodárskej súťaže v najrozličnejších

49 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Moccia Irme a i./Komisia, už citovaný, bod 40, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 25. septembra 1997, UK Steel Association/Komisia, T-150/95, Zb. s. II-1433, bod 114.

50 — Rozsudok z 24. septembra 2002, Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, C-74/00 P a C-75/00 P, Zb. s. I-7869, bod 120.

51 — Odôvodnenie č. 4 prvého kódexu.

52 — Pozri najmä uznesenie z 3. mája 1996, Nemecko/Komisia, C-399/95 R, Zb. s. I-2441, bod 20, a rozsudok Španielsko/Komisia, už citovaný, body 153 až 155.

oblastiach hospodárskej činnosti v rámci ES totiž odhalili, že v oblastiach spoločného záujmu dochádza k prekrývaniu. Koexistencia týchto dvoch spoločenstiev teda nastolila otázku týkajúcu sa koordinácie ich režimov kontroly štátnej pomoci.

130. Obidve spoločenstvá spolu s Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu sú prvkami jediného celku. Ustanovenia vyplývajúce zo zmlúv ES, ESUO a ESAE je teda potrebné vykladať a uplatňovať v závislosti od tohto spoločného cieľa, to znamená ako súčasť jednotného právneho poriadku, ktorého cieľom je úplná hospodárska integrácia. V každom prípade je však potrebné dbať o to, aby sa rešpektovala osobitosť právnych úprav nachádzajúcich sa v každej z týchto zmlúv, ak sa to v týchto zmluvách stanovuje.

131. Pokiaľ ide o Zmluvu ESUO, toto pravidlo je jasne a zreteľné vymedzené v článku 305 ods. 1 ES. V tomto ustanovení sa totiž stanovuje, že „ustanovenia [Zmluvy ES] sa nedotýkajú ustanovení Zmluvy [ESUO], najmä v oblasti práv a povinností členských štátov… a pravidiel stanovených uvedenou zmluvou pre fungovanie spoločného trhu uhlia a ocele“.

132. Súdny dvor teda opakovane rozhodol, že pravidlá Zmluvy ESUO a všetky ustanovenia prijaté na ich uplatnenie si napriek nadobudnutiu platnosti Zmluvy ES zachovávajú svoju vlastnú pôsobnosť. [53] Z ustálenej judikatúry teda vyplýva, že ustanovenia Zmluvy ES sa uplatňujú iba subsidiárne, ak sa v Zmluve ESUO nenachádza osobitná právna úprava. [54]

133. Pokiaľ ide konkrétnejšie o kontrolu štátnej pomoci, Súdny dvor zastáva názor, že v Zmluve ESUO sa stanovujú osobitné pravidlá, takže právna úprava odvodená zo Zmluvy ES sa neuplatní.

134. Súdny dvor tak v už citovanom rozsudku Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia dospel k záveru, že „jasný rozdiel vo formulácii medzi ustanoveniami článku 4 písm. c) [UO] a ustanoveniami článku [88] ods. 1 [ES] postačuje na účely preukázania toho, že členské štáty nemali vo vzťahu k otázke štátnej pomoci v úmysle uplatňovať rovnaké pravidlá, ani rovnakú pôsobnosť zásahov Spoločenstiev“. [55]

53 — Pozri najmä rozsudok Súdneho dvora zo 6. júla 1982, Francúzsko, Taliansko a Spojené kráľovstvo/Komisia, 188/80 až 190/80, Zb. s. 2545, body 30 a 31, ako aj rozsudok Súdu prvého stupňa z 25. marca 1999, Forges de Clabecq/Komisia, T-37/97, Zb. s. II-859, bod 132 a citovanú judikatúru.

54 — Pozri najmä, pokiaľ ide o právnu úpravu týkajúcu sa vrátenia dovozného alebo vývozného cla, rozsudok z 15. decembra 1987, Deutsche Babcock Handel, 328/85, Zb. s. 5119, body 6 až 14.

55 — Bod 102.

135. Súdny dvor túto analýzu potvrdil v už citovanom rozsudku Španielsko/Komisia. V tejto veci Španielske kráľovstvo Komisii vytýkalo, že zlučiteľnosť vnútroštátnej právnej úpravy týkajúcej sa dane z príjmu právnických osôb posudzovala z hľadiska článku 4 písm. c) UO. [56] Táto právna úprava, ktorá bola uplatniteľná pred pristúpením Španielskeho kráľovstva k Európskym spoločenstvám, umožňovala ponúknuť podnikom daňový odpočet za ich výdavky a investície vykonané v zahraničí. Po tom, ako bola Komisia upozornená zo strany konkurenčných podnikov príjemcov, začala konanie smerujúce k preskúmaniu zákonnosti spornej pomoci iba vo vzťahu k pravidlám Zmluvy ESUO. Zmluva ESUO totiž na rozdiel od Zmluvy ES nepozná pojem „existujúca pomoc". Po tom, ako Komisia skonštatovala, že predmetný režim daňového odpočtu mohol zvýhodňovať oceliarenské podniky, rozhodla, že každá pomoc, ktorú poskytlo Španielske kráľovstvo podľa predmetnej právnej úpravy oceliarenským podnikom ESUO, je nezlučiteľná so spoločným trhom uhlia a ocele v zmysle článku 4 písm. c) UO.

136. Španielske kráľovstvo vo svoje žalobe najmä tvrdilo, že ak by oceliarenským podnikom neboli priznané výhody, ktoré poskytuje predmetná právna úprava, došlo by k porušeniu zásady rovnosti zaobchádzania medzi podnikmi. Súdny dvor rozhodol, že tento žalobný dôvod nie je dôvodný, pretože „oceliarenské podniky sa nenachádzajú v rovnakej situácii ako ostatné podniky z dôvodu, že sa na ne vzťahujú osobitné ustanovenia Zmluvy ESUO". [57]

137. Vzhľadom na túto judikatúru sa teda podniky, ktoré vykonávajú výrobné činnosti, na ktoré sa vzťahuje Zmluva ESUO, nachádzajú v odlišnej situácii ako ostatné podniky, na ktoré sa vzťahuje Zmluva ES. To vyplýva z osobitných pravidiel vymedzených v Zmluve ESUO na zabezpečenie riadneho fungovania spoločného trhu uhlia a ocele a na riešenie jeho štrukturálnych problémov. Hoci sa v Zmluve ES zavádza oveľa pružnejší systém kontroly štátnej pomoci ako v Zmluve ESUO, tieto podniky aj naďalej podliehajú osobitným pravidlám, ktoré Zmluva ESUO stanovila. [58]

138. Zo skutočností, ktoré boli uvedené, je možné v prejednávanej veci vyvodiť tieto závery.

56 — Predmetom tejto veci bola žaloba o neplatnosť, ktorú podalo Španielske kráľovstvo proti rozhodnutiu Komisie 2001/168/ESUO z 31. októbra 2000 o španielskych zákonoch o dani z príjmu právnických osôb [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 60, 2001, s. 57).

57 — Bod 127. Pozri tiež rozsudok Forges de Clabecq/Komisia, už citovaný, bod 132.

58 — Je nesporné, že v článku 87 ES je vymedzený zákaz štátnej pomoci. Tento zákaz však v každom prípade nielen že je bezprostredne spojený s rôznymi výnimkami, ale okrem toho nemá ani vo svojej podstate a napriek tomu, že je formulovaný všeobecne, absolútny charakter tak ako zákaz upravený v Zmluve ESUO, a to už iba z dôvodu, že obsahuje dvojaké zmiernenie, a síce, že musí ísť o pomoc, ktorá po prvé narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže a ktorá po druhé zvýhodňuje niektoré podniky alebo niektoré odvetvia výroby.

— V Zmluve ESUO sa upravuje osobitný režim kontroly štátnej pomoci poskytovanej oceliarenským podnikom, ktorý je prispôsobený podmienkam fungovania spoločného trhu uhlia a ocele. Tento režim je upravený v článku 4 písm. c) UO a v jednotlivých kódexoch pomoci oceliarskemu priemyslu. V zmysle článku 305 ods. 1 ES a vzhľadom na ustálenú judikatúru Súdneho dvora sa ustanovenia Zmluvy ES uplatnia subsidiárne.

— Podľa článku 4 písm. c) UO je pomoc poskytnutá oceliarenským podnikom nezlučiteľná so spoločným trhom uhlia a ocele, s výnimkou toho, že sa na ňu vzťahujú výnimky výslovne stanovené a riadne schválené Komisiou v rámci kódexu pomoci oceliarskemu priemyslu. [59]

— Keďže Zmluva ESUO vykonáva iba čiastočnú integráciu, článok 67 UO umožňuje Komisii schváliť kompenzačné opatrenia v prospech oceliarenského podniku, ak je tento podnik postihnutý opatrením členského štátu prijatým v rámci jeho celkovej hospodárskej politiky. Od nadobudnutia platnosti Zmluvy ES sa musí pri jej uplatňovaní zohľadniť existencia systému kontroly štátnej pomoci ES.

139. Na základe takto priblíženého názorového rámca teraz vysvetlím, prečo si myslím, že Súd prvého stupňa mohol rozhodnúť, že skúmanie predmetnej pomoci patrí do pôsobnosti článku 4 písm. c) UO.

ii) Navrhované riešenie

140. Pripomínam, že v prejednávanej veci predstavuje predmetná pomoc individuálnu pomoc, ktorá bola poskytnutá oceliarenskému podniku v súlade s režimami, ktoré predtým schválila Komisia na základe Zmluvy ES.

141. Z údajov nachádzajúcich sa v spise vyplýva, že predmetná pomoc patrí do rámca celkovej politiky, ktorej cieľom je napraviť konkrétne hospodárske nevýhody, ktoré postihli Zonenrandgebiet. Práve v ZRFG sa stanovujú ciele a rámec, v akom sa prijímajú vykonávacie opatrenia, o ktoré ide v prejednávanej veci. Je teda ťažké posúdiť

59 — Ako som už uviedol vyššie, pomoc môže byť povolená aj na základe individuálneho rozhodnutia.

spornú pomoc oddelene, keďže je vyjadrením ucelenej politiky Spolkovej republiky Nemecko. Inými slovami, ZRFG predstavuje právny základ, na ktorom sa prijímajú všetky konkrétne vykonávacie opatrenia a na základe ktorého je možné sa domnievať, že tieto opatrenia sú na sebe navzájom závislé. Z tohto pohľadu môžem iba súhlasiť s tým, že uplatnenie predmetnej pomoci na spoločnosť Salzgitter má prispieť k realizácii širšieho zámeru, ktorým je starať sa o vyvážený rozvoj hospodárstva tejto pohraničnej oblasti. Zastávam názor, že najmä tieto všeobecné ciele boli rozhodujúce pre prijatie ZRFG a predmetnej pomoci. Vzhľadom na informácie, ktoré mám k dispozícii, môžem iba ťažko tvrdiť, že cieľom bol oceliarsky priemysel ako taký a že Spolková republika Nemecko ho chcela podporiť osobitne v závislosti od jeho vlastných potrieb. Oceliarsky priemysel v každom prípade nebol jediný, ktorý mal prospech z daňových ponúk vymedzených v ZRFG, a mimoriadne odpisy, ako aj rezervy oslobodené od dane neboli určené výhradne preň.

142. V dôsledku toho nejde o opatrenia prijaté *osobitne a výlučne v* prospech oceliarenských podnikov. Ak by to tak bolo, o uplatniteľnosti článku 4 písm. c) UO by neboli nijaké pochybnosti.

143. Akú povahu teda má predmetná pomoc?

144. V prejednávanom spore totiž spoločnosť Salzgitter tvrdí, že pomoc, ktorá jej bola poskytnutá, je individuálnym vykonávacím opatrením všeobecnej schémy pomoci, ktorú už predtým schválila Komisia. Tvrdí teda, že na základe Zmluvy ESUO nebola povinná toto individuálne opatrenie oznámiť a v tejto súvislosti sa opiera o rozsudok z 5. októbra 1994, Taliansko/Komisia [60].

145. V tejto veci Súdny dvor rozhodol, že individuálne vykonávacie opatrenia všeobecnej schémy pomoci, ktorú schválila Komisia, jej nemusia byť oznamované, okrem prípadu, že by v schvaľovacom rozhodnutí boli v tomto zmysle stanovené výhrady. Súdny dvor totiž dospel k záveru, že „[keďže] je individuálna pomoc iba vykonávacím opatrením všeobecnej schémy pomoci, faktory, ktoré by mala Komisia zohľadniť pri jej posudzovaní, sú tie isté ako faktory, ktoré použila pri skúmaní všeobecnej schémy“. Súdny dvor teda dospel k záveru, že by bolo zbytočné, aby individuálna pomoc podliehala opätovnému skúmaniu zo strany Komisie. [61]

60 — C-47/91, Zb. s. I-4635.
61 — Bod 21.

146. V prejednávanom spore teda vyvstáva otázka, či pomoc vyplatená spoločnosti Salzgitter predstavuje iba individuálne vykonávacie opatrenie ZRFG, ktoré by sa z hľadiska už citovanej judikatúry nemuselo oznamovať Komisii, alebo či sa táto pomoc naopak musí posudzovať bez ohľadu na ZRFG.

147. Hoci by predmetná pomoc mohla byť považovaná za jeden z prvkov celkovej politiky v hospodárskej, priemyselnej, regionálnej a sociálnej oblasti, nemyslím si, že by išlo iba o individuálne vykonávacie opatrenie, ktoré by z hľadiska judikatúry, na ktorú sa odvoláva spoločnosť Salzgitter, nebolo potrebné oznámiť Komisii.

148. Zastávam totiž názor, že vyššie citovanú judikatúru nie je možné uplatniť v prejednávanej veci. Vo veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok Taliansko/Komisia, sa predmetná individuálna pomoc, ako aj všeobecná schéma pomoci, v rámci ktorej bola táto pomoc poskytnutá, týkali iba podnikov, na ktoré sa vzťahuje Zmluva ES.

149. V prejednávanom spore to tak však nie je. Podniky, ktoré využívajú ZRFG, totiž patria do pôsobnosti obidvoch zmlúv, teda Zmluvy ES aj Zmluvy ESUO. Ako som už uviedol, Zmluva ESUO a právne úpravy prijaté na jej základe stanovujú osobitný režim kontrol štátnej pomoci, ktorému podliehajú oceliarenské podniky. Faktory, ktoré musí Komisia zohľadniť pri posudzovaní zlučiteľnosti predmetnej pomoci, sa teda líšia podľa toho, či sa na opatrenia poskytnuté podnikom vzťahuje Zmluva ES alebo Zmluva ESUO.

150. Poskytnutie predmetnej pomoci spoločnosti Salzgitter teda nie je iba individuálnym vykonávacím opatrením ZRFG, pretože skúmanie zlučiteľnosti tejto pomoci musí podliehať osobitným pravidlám na kontrolu štátnej pomoci, ktoré sú stanovené v Zmluve ESUO.

151. Cieľom samozrejme nie je pripraviť oceliarsky alebo uhoľný priemysel o prípadné výhody vyplývajúce z opatrenia celkovej politiky. Takisto nemám v úmysle pripustiť, ako tvrdí Spolková republika Nemecko, uplatnenie článku 4 písm. c) UO na všeobecné schémy pomoci. Moja analýza sa zakladá výlučne na účelnosti systému, ktorý bol zriadený Zmluvou ESUO, a na potrebe posudzovať zlučiteľnosť takých opatrení, o aké ide v konaní vo veci samej, vo vzťahu k osobitnej situácii oceliarskeho trhu a osobitným pravidlám vymedzeným v tejto Zmluve. Práve po tejto stránke sa úplne napĺňa zmysel článku 6 tretieho kódexu, v ktorom sa od členských štátov požaduje, aby Komisiu informovali „o projektoch na uplatnenie schémy pomoci na oceliarske odvetvie, o ktorých už rozhodla na základe ustanovení Zmluvy [ES]“ [*neoficiálny preklad*].

152. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sa teda domnievam, že skúmanie predmetnej pomoci, hoci táto pomoc patrí do rámca všeobecnej schémy pomoci, ktorú už predtým schválila Komisia na základe Zmluvy ES, je potrebné vykonať samostatne a podľa pravidiel Zmluvy ESUO.

153. Teraz teda vyvstáva otázka, či je posúdenie spornej pomoci potrebné vykonať z hľadiska článku 4 písm. c) UO alebo článku 67 UO.

154. Zastávam názor, že článok 67 UO sa v prejednávanom prípade neuplatňuje.

155. Ako som už uviedol,[62] Súdny dvor od začiatku podával reštriktívny výklad tohto ustanovenia, keďže ho považoval za „ochranné opatrenie“ proti štátnym opatreniam, ktoré sa netýkajú priamo a bezprostredne uhoľného a oceliarskeho priemyslu, ale ktoré môžu svojimi účinkami ovplyvniť jeho konkurenčné postavenie.[63] Uvedené ustanovenie umožňuje členským štátom poskytnúť pomoc oceliarenským podnikom, ktoré boli postihnuté štátnym opatrením prijatým v rámci jeho celkovej hospodárskej politiky. Táto pomoc predstavuje nápravu, ktorej výška, podmienky a trvanie sa ponechávajú na posúdenie Komisii. Nemyslím si, že by článok 67 UO mohol odôvodňovať systém subvencií, ktoré sa poskytujú oceliarenským podnikom, iba z dôvodu, že ide o pomoc, ktorá nie je osobitná, teda o pomoc týkajúcu sa odvetvia uhlia a ocele a zároveň iných hospodárskych odvetví.[64]

156. V prejednávanej veci je podľa môjho názoru zrejmé, že pomoc poskytnutá spoločnosti Salzgitter nie je kompenzačným opatrením v zmysle tohto ustanovenia. Z údajov uvedených v spise totiž nevyplýva, že by jej bola táto pomoc poskytnutá ako náprava za skresľovanie hospodárskej súťaže, ktoré musela znášať v dôsledku prijatia ZRFG.

157. V dôsledku toho zastávam názor, že článok 67 UO sa na posudzovanie predmetnej pomoci nevzťahuje. Rovnako ako Komisia sa naopak domnievam, že zlučiteľnosť tejto pomoci so spoločným trhom uhlia a ocele je potrebné posudzovať z hľadiska článku 4 písm. c) UO a pravidiel uvedených v šiestom kódexe.

62 — Pozri bod 108 týchto návrhov.

63 — Rozsudok Compagnie des hauts fourneaux et fonderies de Givors a i./Vysoký úrad, už citovaný, s. 526.

64 — Pozri v tejto súvislosti MERTENS DE WILMARS, J.: c. d., s. 429.

158. Tento výklad potvrdzuje široká formulácia článku 4 písm. c) UO, ktorý sa, pripomínam, vzťahuje na „subvencie alebo pomoci poskytované štátmi… v *akejkoľvek forme*“ [*neoficiálny preklad*]. [65] Vzhľadom na skutočnosti, ktorými som sa zaoberal vyššie, zastávam názor, že toto ustanovenie sa vzťahuje na každú pomoc poskytovanú oceliarenským podnikom bez ohľadu na jej formu alebo pôvod, či už je poskytovaná konkrétne niektorému oceliarenskému podniku alebo prijatá na základe všeobecnej alebo regionálnej schémy pomoci. Netreba zabudnúť, že toto ustanovenie bolo vypracované v roku 1951, teda ešte pred vznikom EHS a zriadením kontroly všeobecnej alebo regionálnej schémy štátnej pomoci.

159. Výklad uvedeného ustanovenia, ktorý navrhujem, umožňuje zabezpečiť jednotné zaobchádzanie s každou pomocou poskytnutou oceliarskemu odvetviu, tak aby každá pomoc podliehala koherentnej a účinnej disciplíne.

160. Toto riešenie okrem toho umožňuje zabezpečiť rovnosť zaobchádzania medzi členskými štátmi a hospodárskymi subjektmi. Zastávam totiž názor, že by bolo v rozpore so zásadou rovnosti zaobchádzania, ak by sa povolilo poskytovanie pomoci oceliarenskému podniku z dôvodu, že táto pomoc bola prijatá na základe všeobecnej schémy pomoci, a zároveň podľa článku 4 písm. c) UO zamietlo poskytovanie pomoci, ktorej výška, podmienky a trvanie by boli takmer zhodné, a to iba z toho dôvodu, že ide o pomoc osobitne poskytnutú oceliarenskému podniku. Ak by existovala takáto situácia, členské štáty by to mohlo podnecovať k prijímaniu všeobecných schém pomoci, ktoré by však v praxi poskytovali výhody iba podnikom, ktoré patria do oceliarskeho a uhoľného odvetvia. Členský štát by mohol napríklad prijať regionálnu schému pomoci, ktorú by Komisia schválila na základe Zmluvy ES, ale z ktorej by mali prospech iba oblasti, v ktorých sú usadené podniky, ktoré patria prevažne do odvetvia uhlia a ocele. Táto situácia by nevyhnutne predstavovalo riziko, že všeobecný zákaz štátnej pomoci vymedzený v článku 4 písm. c) UO bude zbavený akéhokoľvek potrebného účinku a bude obchádzaný uplatňovaním pružnejších pravidiel Zmluvy ES.

161. Pokiaľ ide o pôsobnosť článku 67 UO, zastávam názor, že tento článok sa vzťahuje na všetky opatrenia, ktoré umožňujú kompenzovať škodlivé účinky, ktoré vznikli oceliarenským podnikom z dôvodu právnej úpravy celkovej hospodárskej politiky, s výnimkou štátnej pomoci, ktorej podmienky poskytovania sú osobitne upravené v článku 4 písm. c) UO a v kódexoch pomoci oceliarskemu priemyslu.

162. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti teda zastávam názor, že Súd prvého stupňa sa nedopustil nesprávneho posúdenia, keď v bode 116 napadnutého rozsudku rozhodol, že predmetná pomoc patrí do pôsobnosti článku 4 písm. c) UO.

65 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

163. Vzhľadom na to navrhujem, aby Súdny dvor zamietol prvú časť prvého odvolacieho dôvodu vzájomného odvolania.

2. O druhej časti prvého odvolacieho dôvodu vzájomného odvolania založenej na nesprávnom právnom posúdení, pokiaľ ide o posúdenie právomocí Komisie

164. V druhej časti svojho prvého odvolacieho dôvodu spoločnosť Salzgitter tvrdí, že Komisia nemala právomoc rozšíriť v rámci pomoci oceliarskemu priemyslu pôsobnosť článku 4 písm. c) UO na pomoc poskytovanú oceliarenským podnikom na základe všeobecnej schémy pomoci, ktorá bola schválená na základe Zmluvy ES. Súd prvého stupňa tým, že rozhodol, že Komisia mohla pri posudzovaní predmetnej pomoci platne vychádzať z článku 4 písm. c) UO, nesprávne posúdil rozsah právomoci Komisie.

a) Tvrdenia účastníkov konania

165. Spoločnosť Salzgitter, ktorá, pripomínam, presadzuje reštriktívny výklad článku 4 písm. c) UO, sa domnieva, že Komisia nemala právomoc rozšíriť v rámci kódexu pomoci oceliarskemu priemyslu pôsobnosť tohto ustanovenia na schémy pomoci, ktoré nie sú osobitné pre odvetvie uhlia a ocele. To by totiž vyžadovalo zmenu Zmluvy ESUO. Článok 95 prvý a druhý odsek UO, z ktorého vychádzajú jednotlivé kódexy pomoci oceliarskemu priemyslu, však nie sú vhodným právnym základom pre takúto zmenu. Podľa spoločnosti Salzgitter mala Komisia na tento účel dodržať postup vymedzený buď v článku 95 treťom a štvrtom odseku UO, alebo v článku 96 UO.

166. Komisia tvrdí, že nezmenila pôsobnosť článku 4 písm. c) UO, keďže znenie tohto ustanovenie sa od 23. júla 1952 nezmenilo. Nevykonala teda nijakú zmenu Zmluvy ESUO. [66]

b) Posúdenie

167. V tejto časti spoločnosť Salzgitter spochybňuje postup, ktorý prijala Komisia, ktorým sa podľa nej rozšírila v rámci kódexov pomoci oceliarskemu priemyslu pôsobnosť článku 4 písm. c) UO. Predtým, ako preskúmam dôvodnosť tejto výhrady, je podľa mňa zaujímavé pripomenúť si rozličné mechanizmy právnych zmien, ktoré sú vymedzené v Zmluve ESUO a na ktoré sa odvoláva spoločnosť Salzgitter.

66 — Bod 61 repliky.

168. Zvyčajný postup upravujúci zmenu tejto Zmluvy je vymedzený v článku 96 UO. Toto ustanovenie vo svojom pôvodnom znení, ktoré bolo platné ešte pri prijatí druhého a tretieho kódexu, umožňovalo každému členskému štátu a Komisii navrhnúť zmeny uvedenej Zmluvy. O týchto zmenách sa rozhodovalo na základe spoločnej dohody na stretnutí stálych zástupcov členských štátov.

169. V stanovisku, ktoré bolo vydané 17. decembra 1959 [67], Súdny dvor na základe článku 95 tretieho a štvrtého odseku UO uviedol, že od tohto postupu sa je možné odchýliť „iba v prípade, ak tým nie je dotknutá ani všeobecná štruktúra Zmluvy a ani vzťahy medzi Spoločenstvom a členskými štátmi, a konkrétnejšie vzťahy medzi právomocami prenesenými na Spoločenstvo a právomocami, ktoré si členské štáty ponechali, a že iba v takýchto prípadoch [je možné] prijať postup nazývaný ‚malá zmena'"[*neoficiálny preklad*].

170. Postup nazývaný „malá zmena" je vymedzený v článku 95 treťom odseku UO. Zmeny, ktoré navrhujú Komisia a Rada, sa predkladajú na posúdenie Súdnemu dvoru, ktorý rozhodne o právnych, ako aj skutkových otázkach súladu návrhov s ustanoveniami uvedeného odseku.

171. V článku 95 treťom odseku UO sa stanovuje, že:

— predmetom týchto zmien musí byť „zmena pravidiel týkajúcich sa výkonu právomocí zverených [Komisii]" [*neoficiálny preklad*],

— takéto zmeny môžu byť navrhované iba vtedy, „ak si na základe skúseností zistené nepredvídané ťažkosti… alebo hlboká zmena hospodárskych alebo technických podmienok, ktorá sa priamo dotýka spoločného trhu uhlia a ocele, nevyhnutne vyžiadajú [takúto] zmenu" [*neoficiálny preklad*],

— okrem toho musí takáto zmena viesť k vykonaniu potrebných zmien a napokon

— tieto zmeny sa nemôžu dotýkať ustanovení článkov 2 UO až 4 UO, a ani vzťahov medzi právomocami zverenými Komisii a iným inštitúciám Spoločenstva.

172. V článku 95 prvom odseku UO sa Komisii umožňuje prijať rozhodnutie alebo

67 — Zb. s. 551, 556.

odporúčanie vo všetkých prípadoch nepredvídaných Zmluvou ESUO, keď sa toto rozhodnutie alebo toto odporúčanie ukáže byť nevyhnutným nato, aby sa vo fungovaní spoločného trhu uhlia a ocele dosiahol v súlade s ustanoveniami článku 5 UO niektorý z cieľov Spoločenstva stanovených v článkoch 2 UO až 4 UO. Komisia prijíma rozhodnutie alebo odporúčanie na základe súhlasného stanoviska Rady prijatého jednomyseľne a po porade s Poradným výborom.

173. Bez väčších ťažkostí je vidieť formálne rozdiely medzi obidvoma prípadmi vymedzenými v článku 95 UO. V článku 95 prvom odseku UO ide o to, aby sa Komisii umožnilo vyplniť medzeru v Zmluve ESUO, ktorá ochromuje jej činnosť, a to tým, že jej umožňuje *prijať rozhodnutie alebo odporúčanie v* prípade nepredvídanom touto Zmluvou bez toho, aby bola táto Zmluva zmenená. Okrem toho je potrebné predchádzajúce súhlasné stanovisko Rady prijaté jednomyseľne. V článku 95 treťom odseku UO ide o *zmenu ustanovenia uvedenej Zmluvy* „týkajúcu sa výkonu právomocí zverených Komisii" [*neoficiálny preklad*]. Nepožaduje sa jednomyseľné rozhodnutie Rady, je však potrebné kladné stanovisko Súdneho dvora a hlasovanie Európskeho parlamentu.

174. V prejednávanej veci spoločnosť Salzgitter Komisii vytýka, že vychádzala z článku 95 prvého a druhého odseku UO, a to aby rozšírila pôsobnosť článku 4 písm. c) UO v rámci rozličných kódexov pomoci oceliarskemu priemyslu, zatiaľ čo mala dodržať postup vymedzený buď v článku 96 UO, alebo v článku 95 treťom a štvrtom odseku UO.

175. Vzhľadom na závery, ktoré som vyvodil v rámci prvej časti prvého odvolacieho dôvodu vzájomného odvolania, zastávam názor, že táto výhrada nie je dôvodná.

176. Ak je totiž článok 4 písm. c) UO uplatniteľný na pomoc, ktorá sa poskytuje oceliarenským podnikom na základe všeobecnej schémy pomoci, čo je aj môj názor, tak Komisia tým, že prijala pravidlá stanovené v kódexoch pomoci oceliarskemu priemyslu, nerozšírila pôsobnosť tohto ustanovenia. Keďže sa Komisia ocitla v situácii nepredvídanej Zmluvou ESUO, v ktorej však napriek tomu musela konať, zdá sa mi, že mohla oprávnene vychádzať z článku 95 prvého a druhého odseku UO, aby tak prostredníctvom uvedených pravidiel odpovedala na potrebu reštrukturalizácie oceliarenského trhu.

177. Zastávam teda názor, že Súd prvého stupňa sa v tejto súvislosti nedopustil žiadneho nesprávneho právneho posúdenia a navrhujem, aby Súdny dvor zamietol druhú časť prvého odvolacieho dôvodu vzájomného odvolania.

3. O tretej časti prvého odvolacieho dôvodu vzájomného odvolania založenej na nesprávnom právnom posúdení, pokiaľ ide o opis rozhodovacej praxe Komisie

178. V tretej časti prvého odvolacieho dôvodu vzájomného odvolania spoločnosť Salzgitter tvrdí, že Súd prvého stupňa v bode 112 a nasl. napadnutého rozsudku nesprávne opísal rozhodovaciu prax Komisie. [68]

a) Tvrdenia účastníkov konania

179. Spoločnosť Salzgitter tvrdí, že už vstupom do platnosti Zmluvy ESUO v roku 1952, a nie začiatkom 70. rokov, Komisia zastávala názor, že článok 4 písm. c) UO sa uplatňuje iba na osobitnú pomoc v prospech oceliarenských podnikov. V tejto súvislosti vychádza spoločnosť Salzgitter zo správy, ktorú uverejnil Vysoký úrad ESUO v roku 1963, s názvom „Zmluva ESUO v rokoch 1952 až 1962“, o znení odôvodnenia č. 4 a článku 1 prvého kódexu, o postoji, ktorý zastávala Komisia v rámci svojej IX. správy o politike hospodárskej súťaže, ako aj o rozhodovacej praxi Komisie v oblasti uhlia. Spoločnosť Salzgitter Súdu prvého stupňa najmä vytýka, že v bode 115 napadnutého rozsudku uviedol, že účelom druhého kódexu bolo vrátiť článku 4 písm. c) UO jeho pôvodný rozsah, hoci v skutočnosti išlo o nepovolenú zmenu Zmluvy ESUO.

180. Komisia tvrdí, že to, že pred tretím kódexom mala odlišný názor na rozsah článku 4 písm. c) UO, je irelevantné v prípade pomoci poskytnutej spoločnosti Salzgitter, keďže tento názor nebol prezentovaný v nijakom individuálnom akte, ktorý by mohol mať konečné účinky voči podniku, ktorý je príjemcom pomoci, pred 1. januárom 1986. [69]

b) Posúdenie

181. V bodoch 112 až 117 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa opísal pravidlá, ktoré Komisia prijala v rámci prvého a druhého kódexu. Hoci sa tento opis netýka pravidiel uplatniteľných v prejednávanej veci, umožňuje posúdiť právny kontext sporu a objasňuje zmeny vo výklade Komisie.

68 — Body 122 až 138 vyjadrenia k odvolaniu a vzájomného odvolania.

69 — Bod 62 repliky.

182. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, toto nie je v prejednávanej veci irelevantné.

183. V bode 112 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa uviedol, že „od začiatku 70-tych rokov až do prijatia [druhého kódexu pomoci oceliarskemu priemyslu] Komisia predpokladala, že článok 4 písm. c) UO sa uplatňoval iba na osobitnú pomoc v prospech oceliarenských podnikov". Ďalej v bode 115 uvedeného rozsudku poznamenal, že „od [uvedeného kódexu sa] kódexy týkajú ‚každej pomoci oceliarskemu priemyslu…, bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú osobitné' [*neoficiálny preklad*], *[pričom] účelom tohto upresnenia je navrátiť článku 4 písm. c) UO jeho pôvodný rozsah*".[70]

184. V tejto časti spoločnosť Salzgitter Súdu prvého stupňa opätovne vytýka jeho analýzu týkajúcu sa „pôvodného rozsahu" článku 4 písm. c) UO. Tvrdí totiž, že pôsobnosť tohto ustanovenia obmedzovala na osobitnú pomoc v prospech oceliarenských podnikov už od vstupu do platnosti Zmluvy ESUO, a nie až od 70. rokov do prijatia druhého kódexu.

185. Vzhľadom na závery, ktoré som vyvodil v rámci prvej časti prvého odvolacieho dôvodu vzájomného odvolania, zastávam názor, že Súd prvého stupňa správne opísal rozhodovaciu prax Komisie, a v dôsledku toho si myslím, že argumentácia spoločnosti Salzgitter nemôže obstáť.

186. Navrhujem teda, aby Súdny dvor zamietol tretiu časť prvého odvolacieho dôvodu vzájomného odvolania ako nedôvodnú, a teda aby zamietol prvý odvolací dôvod vzájomného odvolania v celom rozsahu.

B — *O druhom odvolacom dôvode vzájomného odvolania založenom na nedostatku odôvodnenia sporného rozhodnutia*

187. Svojím druhým odvolacím dôvodom vzájomného odvolania spoločnosť Salzgitter tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 184 napadnutého rozsudku rozhodol, že odôvodnenie sporného rozhodnutia spĺňa požiadavky vymedzené v Zmluve ESUO.[71]

1. Tvrdenia účastníkov konania

188. Spoločnosť Salzgitter tvrdí, že Komisia neuvádza dôvody, pre ktoré sa odchýlila od

70 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

71 — Body 139 až 142 vyjadrenia k odvolaniu a vzájomného odvolania.

svojej predchádzajúcej rozhodovacej praxe, keďže uplatnila článok 4 písm. c) UO na pomoc, ktorá nie je osobitná pre odvetvie uhlia a ocele, a to v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora a s článkom 67 UO.

189. Spoločnosť Salzgitter takisto tvrdí, že Komisia nevysvetlila, prečo sa jej posúdenie odlišovalo od jej rozhodovacej praxe týkajúcej sa odvetvia uhlia.

190. Spoločnosť Salzgitter Komisii napokon vytýka, že neuviedla dôvody, pre ktoré sa sporné rozhodnutie odchyľuje od jej rozhodovacej praxe v podobných veciach, akou je napríklad vec týkajúca sa rozhodnutia Komisie 2002/347/ESUO. [72]

191. Spolková republika Nemecko zdôrazňuje, že z vývoja právnej koncepcie Komisie týkajúcej sa pôsobnosti článku 4 písm. c) UO a článku 67 UO vyplýva, že v spornom rozhodnutí bolo potrebné venovať zvýšenú pozornosť odôvodneniu a objasneniu. [73]

192. Komisia tvrdí, že jej prax sa zmenila až pri vydaní tretieho kódexu a že tento kódex je v tejto súvislosti dostatočne odôvodnený. [74] Vyvracia teda existenciu osobitnej povinnosti odôvodnenia, pričom sa domnieva, že jej povinnosti sú taxatívne vymedzené v článku 15 treťom odseku UO a článku 95 prvom odseku UO (porada s Poradným výborom a súhlasné stanovisko Rady).

2. Posúdenie

193. Na úvod pripomínam, že otázka rozsahu povinnosti odôvodnenia je právnou otázkou, ktorá môže byť predložená na preskúmanie Súdnemu dvoru v rámci odvolania. Odvolací dôvod založený na nedodržaní rozsahu tejto povinnosti je teda prípustný, ak keď by nevyhnutne znamenal zohľadnenie skutkových okolností, na ktorých Súd prvého stupňa založil svoj záver. [75]

194. Zo znenia článku 5 druhého odseku štvrtej zarážky UO a článku 15 prvého odseku UO vyplýva, že Spoločenstvo „zverejňuje dôvody svojich opatrení“ [*neoficiálny preklad*] a že „rozhodnutia, odporúčania a stanoviská [Komisie] musia byť

72 — Rozhodnutie z 21. novembra 2001 o režime daňových zvýhodnení, ktoré stanovilo Francúzsko pre usadzovanie podnikov v zahraničí [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 126, 2002, s. 27).

73 — Bod 53 vyjadrenia k odvolaniu a vyjadrenia vedľajšieho účastníka konania na podporu vzájomného odvolania.

74 — Odôvodnenia č. 3 a 4 tretieho kódexu.

75 — Rozsudok z 20. novembra 1997, Komisia/V, C-188/96 P, Zb. s. I-6561, bod 24 a citovaná judikatúra.

odôvodnené a musí sa v nich prihliadať na stanoviská, ktoré bolo potrebné získať" [*neoficiálny preklad*]. Z týchto ustanovení, ako aj zo všeobecných zásad Zmluvy ESUO teda vyplýva, že Komisia je povinná odôvodniť všeobecné alebo individuálne rozhodnutia, ktoré prijíma, a to bez ohľadu na právny základ zvolený v tejto súvislosti. Okrem toho je chýbajúce alebo nedostatočné odôvodnenie porušením podstatných formálnych náležitostí v zmysle článku 33 UO a predstavuje žalobný dôvod verejného poriadku, ktorým sa musí súd Spoločenstva zaoberať *ex offo*. [76]

195. Podľa ustálenej judikatúry musí povinnosť odôvodnenia, ktorú má Komisia na základe článku 15 UO, spĺňať tie isté zásady, aké Súdny dvor vymedzil v rámci článku 253 ES. [77]

196. Ide o tieto zásady. Odôvodnenie musí byť prispôsobené povahe predmetného aktu a musí jasne a jednoznačne uvádzať úvahy inštitúcie, ktorá je autorom aktu, tak, aby súd Spoločenstva mohol vykonať svoje preskúmanie zákonnosti a aby sa dotknuté osoby, teda osoby, ktorým je akt určený, resp. iné osoby dotknuté aktom v zmysle článku 33 druhého odseku UO, mohli oboznámiť s dôvodmi prijatého opatrenia. Nepožaduje sa však, aby odôvodnenie upresňovalo všetky relevantné skutkové a právne okolnosti, keďže otázku, či toto odôvodnenie spĺňa požiadavky vymedzené v článkoch 5 UO a 15 UO, je potrebné posúdiť nielen vzhľadom na znenie aktu, ale takisto vzhľadom na jeho kontext a všetky právne pravidlá upravujúce predmetnú oblasť. [78] V rámci kontroly štátnej pomoci je pri skúmaní odôvodnenia rozhodnutia Komisie potrebné zohľadniť takisto komplexné hodnotenia, ktoré musí inštitúcia vykonať, a rozhodnutia diskrečnej povahy, ktoré môže táto inštitúcia prijať.

197. Pokiaľ ide najprv o výhradu založenú na chýbajúcom odôvodnení týkajúcom sa vývoja rozhodovacej praxe Komisie v súvislosti s pôsobnosťou článku 4 písm. c) UO a článku 67 UO, zastávam názor, že táto výhrada nie je relevantná.

198. Posúdenie zlučiteľnosti predmetnej pomoci so spoločným trhom uhlia a ocele zo strany Komisie sa totiž o tento vývoj neopiera. Z kontextu sporného rozhodnutia a najmä z jeho bodov 59 až 66 a 109 až 133

76 — Pozri najmä rozsudok Súdu prvého stupňa z 22. júna 2005, CIS/Komisia, T-102/03, Zb. s. II-2357, bod 46 a citovanú judikatúru.

77 — Pozri najmä rozsudok Súdneho dvora z 11. septembra 2003, Belgicko/Komisia, C-197/99 P, Zb. s. I-8461, bod 72, a rozsudky Súdu prvého stupňa z 24. septembra 1996, NALOO/Komisia, T-57/91, Zb. s. II-1019, body 298 až 300, ako aj z 24. októbra 1997, British Steel/Komisia, T-243/94, Zb. s. II-1887, body 159 a 160.

78 — Rozsudky z 19. septembra 1985, Hoogovens Groep/Komisia, 172/83 a 226/83, Zb. s. 2831, bod 24; zo 14. februára 1990, Delacre a i./Komisia, C-350/88, Zb. s. I-395, body 15 a 16; Belgicko/Komisia, už citovaný, bod 72, a Španielsko/Komisia, už citovaný, bod 73.

totiž vyplýva, že podľa názoru Komisie sa článok 4 písm. c) UO vzťahuje na uvedenú pomoc od začiatku. Práve to som presadzoval v rámci preskúmania prvého odvolacieho dôvodu vzájomného odvolania.

199. V každom prípade zo sporného rozhodnutia jasne a jednoznačne vyplývajú úvahy Komisie týkajúce sa rozsahu a uplatniteľnosti obidvoch týchto ustanovení.

200. Komisia totiž podrobne vysvetľuje, prečo „musí byť preskúmanie zlučiteľnosti predmetnej protiprávnej pomoci so spoločným trhom vykonané z hľadiska článku 4 písm. c) [UO] a následne prijatých [kódexov pomoci oceliarskemu priemyslu]“ [*neoficiálny preklad*]. [79] Po prvé Komisia v rámci skúmania povahy predmetnej pomoci uvádza dôvody, pre ktoré sa domnieva, že článok 67 UO nie je uplatniteľný (bod 66). Po druhé v rámci skúmania zlučiteľnosti spornej pomoci so spoločným trhom uhlia a ocele vysvetľuje, prečo je a *priori* vylúčené uplatnenie článku 87 ods. 2 písm. c) ES na oceliarenský podnik (body 110 až 120). Po tretie upresňuje dôvody, pre ktoré v prejednávanom prípade nebolo odôvodnené prijímať individuálne rozhodnutie v zmysle článku 95 UO (body 121 až 125). Napokon po štvrté Komisia uvádza osobitné pravidlá týkajúce sa predovšetkým lehôt na oznámenie, ktoré boli prijaté v rámci kódexov pomoci oceliarskemu priemyslu od roku 1986 (body 67 až 76 a 126 až 133).

201. Vzhľadom na tieto dôvody sa spoločnosť Salzgitter a Spolková republika Nemecko mohli oboznámiť s dôvodmi, pre ktoré sa Komisia domnievala, že podmienky vymedzené v článku 4 písm. c) UO boli v prejednávanom prípade splnené. Spoločnosť Salzgitter a Spolková republika Nemecko mohli navyše dôkladnejšie spochybniť posúdenie Komisie. Okrem toho, ako to preukazuje súdne preskúmanie, ktoré mohol vykonať Súd prvého stupňa v rámci napadnutého rozsudku, uvedené dôvody umožňujú súdu Spoločenstva overiť dôvodnosť tohto posúdenia.

202. Vzhľadom na to si nemyslím, že Komisia mala v akte, ktorý má, pripomínam, individuálny dosah, uviesť ešte aj vývoj svojej rozhodovacej praxe od prijatia prvého a druhého kódexu, keďže tieto dva kódexy sú okrem toho v prejednávanom prípade neuplatniteľné.

203. Pokiaľ ide o druhú výhradu, zastávam názor, že takisto nie je relevantná, pretože

79 — Bod 109 sporného rozhodnutia.

pravidlá upravujúce zásahy členských štátov v prospech uhoľného priemyslu sa odlišujú od pravidiel stanovených v rámci kódexov pomoci oceliarskemu priemyslu.

204. Pokiaľ ide napokon o tretiu výhradu, nemyslím si, že Komisia mala uviesť dôvody, pre ktoré sa jej posúdenie odlišuje od posúdenia, ktoré vykonala v rámci predchádzajúcich rozhodnutí. Pojem „štátna pomoc" totiž v Zmluve ES rovnako ako v Zmluve ESUO zodpovedá objektívnej situácii a dôvody, pre ktoré Komisia vykonala vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach odlišné posúdenie, nie sú relevantné na preskúmanie otázky, či predmetná pomoc patrí, resp. nepatrí do pôsobnosti článku 4 písm. c) UO.

205. Vzhľadom na tieto skutočnosti zastávam názor, že odvolací dôvod založený na nedostatku odôvodnenia musí byť zamietnutý v rozsahu, v akom sa zakladá na vyššie uvedených výhradách. Domnievam sa totiž, že odôvodnenie sporného rozhodnutia spĺňa požiadavky týkajúce sa jasnosti a preskúmateľnosti vyplývajúce z článkov 5 UO a 15 UO, pretože skutkové a právne súvislosti sú v ňom opísané dostatočne presným spôsobom.

206. Zastávam preto názor, že Súd prvého stupňa mohol v bode 184 napadnutého rozsudku oprávnene vysloviť záver, že Komisia odôvodnila sporné rozhodnutie dostatočne.

207. Vzhľadom na tieto okolnosti navrhujem, aby Súdny dvor zamietol druhý odvolací dôvod vzájomného odvolania.

208. Zo všetkých vyššie uvedených úvah vyplýva, že vzájomné odvolanie, ktoré podala spoločnosť Salzgitter, je podľa môjho názoru potrebné zamietnuť v celom rozsahu.

VI — O hlavnom odvolaní

209. Na podporu svojho odvolania uvádza Komisia dva odvolacie dôvody založené po prvé na porušení článku 4 písm. c) UO, ako aj tretieho, štvrtého, piateho a šiesteho kódexu, a po druhé na porušení práva na obranu.

A — *O prvom odvolacom dôvode hlavného odvolania založenom na porušení článku 4 písm. c) UO, ako aj tretieho, štvrtého, piateho a šiesteho kódexu*

210. Prvý odvolací dôvod hlavného odvolania sa skladá zo šiestich častí, ktoré sú založené po prvé na nesprávnej analýze neistej a nejasnej povahy uplatniteľného právneho

rámca, po druhé na nesprávnom právnom posúdení pri zohľadňovaní prvých dvoch kódexov pomoci oceliarskemu priemyslu, po tretie na nesprávnom výklade judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa zásady právnej istoty, po štvrté na rozpore v odôvodnení napadnutého rozsudku, po piate na nesprávnom posúdení toho, či Komisia vedela o uplatnení ZRFG na oceliarenské podniky, a po šieste na spochybnení judikatúry vyplývajúcej z rozsudku z 20. marca 1997, Alcan Deutschland [80].

211. Komisia v podstate spochybňuje analýzu, ktorú Súd prvého stupňa vykonal v bodoch 158 až 183 napadnutého rozsudku, týkajúcu sa žalobného dôvodu uvádzaného v konaní na prvom stupni, založenom na údajnom porušení zásady právnej istoty (siedmy žalobný dôvod). Komisia tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že za konkrétnych okolností prejednávanej veci Komisia tým, že požadovala vymáhanie pomoci poskytnutej spoločnosti Salzgitter v rokoch 1986 a 1995, porušila zásadu právnej istoty.

212. Súd prvého stupňa vyhovel žalobnému dôvodu založenému na porušení zásady právnej istoty a svoje odôvodnenie rozdelil na tri časti.

213. Súd prvého stupňa najprv preskúmal jasnosť právneho rámca. V bode 174 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že situácia, ktorá nastala po prijatí druhého a tretieho kódexu, bola neistá a nejasná. Túto analýzu Komisia spochybňuje v prvej časti svojho prvého odvolacieho dôvodu hlavného odvolania.

214. Súd prvého stupňa potom skúmal správanie Komisie. Najprv skonštatoval, že Komisia získala od spoločnosti Salzgitter niekoľko informácií, a takisto že vydala rozhodnutie o nevznesení námietok týkajúce sa uplatňovania ZRFG, a následne v bodoch 176 až 180 napadnutého rozsudku uviedol, že Komisia porušila svoju povinnosť náležitej starostlivosti, keď v priebehu skúmania týchto dokumentov neodhalila neoznámenie predmetnej pomoci a nezačala v tejto súvislosti konať. Toto konštatovanie Komisia spochybňuje v piatej časti prvého odvolacieho dôvodu hlavného odvolania.

215. Súd prvého stupňa napokon na základe týchto zistení v bodoch 181 a 182 napadnutého rozsudku rozhodol, že Komisia tým, že Spolkovej republike Nemecko nariadila vymáhanie pomoci poskytnutej spoločnosti Salzgitter, porušila zásadu právnej istoty. Dôsledky, ktoré Súd prvého stupňa vyvodzuje z uvedených zistení, Komisia spochybňuje v tretej časti prvého odvolacieho dôvodu hlavného odvolania.

80 — C-24/95, Zb. s. I-1591.

216. Vzhľadom na tieto skutočnosti si myslím, že je potrebné analyzovať dôvodnosť prvého odvolacieho dôvodu hlavného odvolania a postupne posúdiť jeho prvú, piatu a tretiu časť, keďže v týchto častiach sa spochybňujú tri posúdenia, ktoré Súd prvého stupňa vykonal v napadnutom rozsudku.

1. O prvej časti prvého odvolacieho dôvodu hlavného odvolania založenej na nesprávnej analýze jasnosti predmetnej právnej situácie

217. V prvej časti svojho prvého odvolacieho dôvodu hlavného odvolania Komisia spochybňuje analýzu Súdu prvého stupňa, podľa ktorej bola právna situácia, ktorá vyplynula z prijatia druhého a tretieho kódexu, neistá a nejasná.

a) Tvrdenia účastníkov konania

218. Komisia tvrdí, že analýza Súdu prvého stupňa v bode 174 napadnutého rozsudku, podľa ktorej bolo povolenie pomoci uvedené v rozhodnutí z roku 1971 konkludentne čiastočne späťvzaté prijatím druhého kódexu, resp. prinajmenšom tretieho kódexu, je nesprávne.

219. Komisia tvrdí, že toto povolenie, ktoré bolo založené na Zmluve ES, nemohlo mať účinky v rámci Zmluvy ESUO. Článok 4 písm. c) UO bol uplatniteľný a v súlade s už citovaným rozsudkom z 10. decembra 1969, Komisia/Francúzsko, bola pomoc oceliarenským podnikom prísne zakázaná pred nadobudnutím účinnosti prvého kódexu. [81] Komisia sa domnieva, že uvedené povolenie, ako aj povolenia, ktoré nasledovali, boli vyhlásené za uplatniteľné v oblasti pôsobnosti Zmluvy ESUO až na základe prvého kódexu a že toto všeobecné dočasné povolenie prestalo platiť vtedy, keď prestal byť účinný prvý kódex, teda 31. decembra 1981.

220. Komisia okrem toho spochybňuje analýzu Súdu prvého stupňa uvedenú v bodoch 173 a 174 napadnutého rozsudku, podľa ktorej nebolo jasné, či neskoršie uplatnenie § 3 ZRFG na spoločnosť Salzgitter podlieha oznamovacej povinnosti vo vzťahu k „projektom“ [*neoficiálny preklad*], ktoré sú vymedzené v článku 6 tretieho kódexu. Podľa Komisie je toto ustanovenie celkom jasné.

221. Komisia vo svojej replike takisto tvrdí, že článok 67 UO nie je uplatniteľný na štátnu pomoc, pretože členské štáty nemôžu prijímať opatrenia pomoci v rámci svojej hospodárskej a sociálnej politiky. [82] Zdôrazňuje, že v článku 4 písm. c) UO sa zakazuje

81 — Komisia odkazuje na body 41 až 44 tohto rozsudku.

82 — Komisia odkazuje na rozsudok De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Vysoký úrad, už citovaný.

pomoc „v akejkoľvek forme“ [*neoficiálny preklad*] a že judikatúra, na ktorú poukazuje Spolková republika Nemecko, nikdy neodkazovala, pokiaľ ide o článok 67 UO, na všeobecne uplatniteľné „schémy pomoci“ [*neoficiálny preklad*]. Komisia takisto tvrdí, že tento členský štát jej neoznámil pomoc poskytnutú spoločnosti Salzgitter, a teda že nemôže tvrdiť, že ju schválil na základe článku 67 UO.

222. Spoločnosť Salzgitter tvrdí, že Súd prvého stupňa sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že právne postavenie vyplývajúce z prijatia druhého a tretieho kódexu je nejasné. Domnieva sa, že Komisia mala v tomto druhom a treťom kódexe alebo v akomkoľvek inom oznámení vyjadriť zmenu svojej právnej koncepcie týkajúcej sa pôsobnosti článku 4 písm. c) UO.[83] Predovšetkým uvádza, že Komisia tým, že nevzniesla nijakú námietku voči uplatneniu ZRFG, vzbudila na strane podnikov legitímnu dôveru o zákonnosti tejto právnej úpravy.

223. Spoločnosť Salzgitter ďalej tvrdí, že článok 4 písm. c) UO nie je uplatniteľný na všeobecné opatrenia členských štátov týkajúce sa všetkých hospodárskych odvetví, akým je aj ZRFG, čo Komisia potvrdila v prvej časti odôvodnení prvého a druhého kódexu. Takisto tvrdí, že Komisia uplatnila článok 4 písm. c) UO retroaktívne, čo je v rozpore s právom Spoločenstva a môže to spochybniť dlhodobé investičné rozhodnutia podniku, ktorý je príjemcom pomoci.[84]

224. Spoločnosť Salzgitter dodáva, že rozhodovacia prax Komisie v uhoľnom odvetví, ktorá pozostáva z uplatňovania článku 67 UO na pomoc, ktorá nie je osobitná pre uvedené odvetvie, túto analýzu potvrdzuje.

225. Spoločnosť Salzgitter tvrdí, že článok 6 tretieho kódexu neumožňoval určiť, či uplatnenie daňových pravidiel vymedzených v ZRFG na oceliarenské podniky malo byť opätovne oznámené napriek predchádzajúcemu schváleniu, ktoré udelila Komisia na základe Zmluvy ES. Dodáva, že na takú existujúcu pomoc, akou je pomoc upravená v ZRFG, sa nemohla vzťahovať oznamovacia povinnosť vymedzená v uvedenom ustanovení. V tejto súvislosti spoločnosť Salzgitter odkazuje na už citovaný rozsudok Taliansko/Komisia týkajúci sa oznamovania individuálnych vykonávacích opatrení všeobecnej schémy pomoci.[85] Zastáva názor, že keďže Komisia bez výhrad schválila uplatnenie ZRFG na základe Zmluvy ES a nevzniesla nijakú námietku v zmysle článku 67 UO, uplatnenie ZRFG v prospech podniku nie

83 — Spoločnosť Salzgitter sa odvoláva na rozsudok z 29. apríla 2004, Komisia/Kvaerner Warnow Werft, C-181/02 P, Zb. s. I-5703, bod 41.

84 — Spoločnosť Salzgitter sa odvoláva na rozsudok Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, už citovaný, bod 119 a citovaná judikatúra.

85 — Bod 21.

je možné posudzovať ako „novú pomoc“ [*neoficiálny preklad*], a v dôsledku toho za „projekt“ [*neoficiálny preklad*] v zmysle článku 6 tretieho kódexu.

226. Spoločnosť Salzgitter napokon dodáva, že Spolková republika Nemecko tým, že Komisii v roku 1971 oznámila ZRFG v súlade so Zmluvou ES, ho Komisii oznámila aj podľa článku 67 UO. Domnieva sa, že Komisia tým, že schválila daňové opatrenia oznámené podľa Zmluvy ES, takisto implicitne vyhlásila, že tieto opatrenia nie sú spôsobilé „citeľne ovplyvniť podmienky hospodárskej súťaže“ [*neoficiálny preklad*] v uhoľnom a oceliarskom priemysle v zmysle článku 67 ods. 1 UO.

227. Spolková republika Nemecko v podstate uvádza rovnakú argumentáciu ako spoločnosť Salzgitter. Tvrdí, že všeobecná pomoc nepodlieha oznamovacej povinnosti v zmysle článku 67 ods. 1 UO, ak nie je spôsobilá citeľne ovplyvniť podmienky hospodárskej súťaže v uhoľnom a oceliarskom priemysle, čo Komisia implicitne potvrdila tým, že niekoľkokrát schválila opatrenia stanovené v ZRFG. V každom prípade sa domnieva, že tieto opatrenia je možné považovať za opatrenia existujúcej pomoci, ktoré nepodliehajú osobitnej oznamovacej povinnosti v zmysle Zmluvy ESUO.

b) Posúdenie

228. Ako som už uviedol,[86] Súd prvého stupňa v bode 174 napadnutého rozsudku rozhodol, že:

„Situácia vyplývajúca z vydania druhého a tretieho kódexu… bola tak poznačená týmito neistotami a nejasnosťami pripísateľnými Komisii:

— implicitný charakter — a tým nedostatočná jasnosť — povolenia obsiahnutého v rozhodnutí Komisie z 1971,

— nejasnosť o rozsahu čiastočného späťvzatia tohto povolenia vo vzťahu k otázke, či bolo treba oznámiť neskoršie použitie § 3 ZRFG ako ‚projekt‘ [*neoficiálny preklad*] v zmysle článku 6 tretieho kódexu…“

86 — Pozri bod 60 a nasl. týchto návrhov.

229. V rámci tejto prvej časti Komisia na jednej strane tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, pokiaľ ide o účinky druhého a tretieho kódexu na rozhodnutie o nevznesení námietok, ktoré Komisia prijala vzhľadom na § 3 ZRFG 4. augusta 1971. Komisia na druhej strane spochybňuje analýzu Súdu prvého stupňa, pokiaľ ide o jasnosť oznamovacej povinnosti vo vzťahu k projektom predmetnej pomoci, ktorá je stanovená v článku 6 tretieho kódexu.

230. Zastávam názor, že táto výhrada je dôvodná, a to z nižšie uvedených dôvodov.

231. Po prvé sa na rozdiel od Súdu prvého stupňa domnievam, že prijatie druhého a tretieho kódexu neviedlo k čiastočnému a implicitnému späťvzatiu rozhodnutia Komisie z roku 1971. Ako som totiž uviedol v rámci preskúmania vzájomného odvolania, myslím si, že toto rozhodnutie, ktoré je založené na článkoch 87 ES a 88 ES, sa týkalo iba podnikov, na ktoré sa vzťahuje Zmluva ES, a teda sa netýkalo podnikov, na ktoré sa vzťahuje Zmluva ESUO. [87] Prijatie druhého a tretieho kódexu teda nemohlo viesť k späťvzatiu povolenia, ktoré Komisia udelila v roku 1971, pretože podľa môjho názoru sa toto povolenie na oceliarenské podniky nevzťahovalo.

232. Po druhé zastávam názor, že oznamovacia povinnosť vo vzťahu k predmetnej pomoci celkom jasne vyplýva zo znenia článku 6 tretieho kódexu.

233. V tomto článku 6 sa upravuje postup predbežného preskúmania všetkých projektov pomoci zavedených členskými štátmi zo strany Komisie, a to s cieľom zabrániť zavedeniu pomoci nezlučiteľnej so spoločným trhom. Na tento účel sa v článku 6 ods. 1 prvej vete tretieho kódexu požaduje, aby členské štáty včas informovali Komisiu o projektoch na zavedenie alebo zmenu pomoci vymedzenej v tomto kódexe, aby mohla Komisia včas predložiť svoje pripomienky. [88] Okrem toho musí byť Komisia v zmysle článku 6 ods. 1 druhej vety tohto kódexu „*za rovnakých podmienok... informovaná o projektoch na uplatnenie schémy pomoci na oceliarske odvetvie, o ktorých už rozhodla na základe ustanovení Zmluvy [ES]*“ [*neoficiálny preklad*]. [89] Oznámenie sa má vykonať v lehote, ktorú Súdny dvor označil za „prekluzívnu lehotu“. [90] V súlade s článkom 6 ods. 4 tohto istého kódexu členský štát nemôže vykonať navrhované opatrenia bez ohľadu na to, či sú osobitné alebo prijaté na

87 — Pozri body 149 až 152 týchto návrhov.

88 — Tretí kódex sa vzťahuje na pomoc na výskum a rozvoj, ochranu životného prostredia, zatvorenie oceliarskych zariadení a napokon na regionálnu pomoc na investície upravenú vo všeobecných schémach.

89 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

90 — Pozri rozsudok z 13. júla 2000, Salzgitter/Komisia, C-210/98 P, Zb. s. I-5843, body 49 až 55 a citovanú judikatúru.

základe všeobecnej schémy pomoci, ktorá bola schválená na základe Zmluvy ES, ak ich Komisia neschválila. Ako uviedol Súdny dvor v rámci článku 88 ods. 3 ES, táto kontrola má zásadný význam na zabezpečenie fungovania spoločného trhu. [91]

234. Zo znenia článku 6 ods. 1 druhej vety tretieho kódexu jasne vyplýva, že odo dňa, keď tento kódex nadobudol účinnosť, teda od 1. januára 1986, bola povinnosť oznámiť také finančné opatrenia, aké sú predmetom prejednávaného sporu, jasná a bezpodmienečná.

235. Túto analýzu potvrdzuje judikatúra Súdneho dvora.

236. Táto povinnosť je totiž v rovnakom zmysle uvedená v článku 6 ods. 1 štvrtého, piateho a šiesteho kódexu. Na základe otázky týkajúcej sa rozsahu takéhoto ustanovenia v rámci piateho kódexu teda súd Spoločenstva dospel k záveru, že toto ustanovenie vzhľadom na svoje znenie „[nenecháva] orgánom verejnej moci nijakú pochybnosť o ich povinnosti oznámiť predmetnú pomoc a poskytnúť ju až na základe predchádzajúceho stanoviska Komisie bez ohľadu na to, či bude prípadne posúdená ako pomoc“. [92]

237. V dôsledku toho na rozdiel od toho, čo tvrdí Súd prvého stupňa v bode 174 napadnutého rozsudku, zastávam názor, že oznamovacia povinnosť, ktorú Komisia zaviedla v článku 6 ods. 1 druhej vete tretieho kódexu, sa jasne týkala takej pomoci, akou je pomoc, o ktorú ide v prejednávanom spore. Spolková republika Nemecko vzhľadom na svoju účasť v Poradnom výbore ESUO a spoločnosť Salzgitter vzhľadom na svoje silné hospodárske postavenie mohli v každom prípade rozpoznať, že táto povinnosť bola zavedená v rámci tretieho kódexu a ponechaná v nasledujúcich kódexoch pomoci oceliarskemu priemyslu. V dôsledku toho si na rozdiel od toho, čo Súd prvého stupňa rozhodol v bode 181 napadnutého rozsudku, nemyslím, že Komisia bola povinná poskytnúť akékoľvek vysvetlenie pravidiel v rámci tretieho kódexu, resp. nasledujúcich kódexov.

238. Vzhľadom na tieto skutočnosti zastávam názor, že spoločnosť Salzgitter a Spolková republika Nemecko boli schopné presne si uvedomiť rozsah svojich povinností, a to od prijatia tretieho kódexu v roku 1986. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Súd prvého stupňa, teda existovala jasná a jednoznačná

91 — Pozri rozsudky zo 14. februára 1990, Francúzsko/Komisia, C-301/87, Zb. s. I-307, bod 17, a z 11. júla 1996, SFEI a i., C-39/94, Zb. s. I-3547, bod 70.

92 — Uznesenie Nemecko/Komisia, už citované, bod 55.

oznamovacia povinnosť vo vzťahu k predmetnej pomoci v zmysle článku 6 tretieho, štvrtého, piateho a šiesteho kódexu.

239. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti sa domnievam, že Súd prvého stupňa sa pri analýze jasnosti uplatniteľného právneho rámca dopustil nesprávneho právneho posúdenia.

240. Toto zistenie v zásade stačí na to, aby sa vyhovelo odvolaniu, ktoré podala Komisia a aby sa Súdnemu dvoru navrhlo, aby zrušil napadnutý rozsudok. V každom prípade si myslím, že je potrebné preskúmať piatu a tretiu časť prvého odvolacieho dôvodu hlavného odvolania, aby bolo možné posúdiť následky, ktoré je potrebné v prejednávanej veci vyvodiť z tohto nesprávneho právneho posúdenia.

2. O piatej časti prvého odvolacieho dôvodu hlavného odvolania založenej na nesprávnom posúdení, pokiaľ ide o to, či Komisia vedela o poskytnutí predmetnej pomoci

241. V piatej časti prvého odvolacieho dôvodu hlavného odvolania Komisia tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 179 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že Komisia vedela o uplatňovaní ZRFG na spoločnosť Salzgitter niekoľko rokov predtým, ako začala konať, a tým si nesplnila svoju povinnosť náležitej starostlivosti.

a) Tvrdenia účastníkov konania

242. Komisia tvrdí, že Súd prvého stupňa v bodoch 175 až 179 napadnutého rozsudku uvádza iba to, aké dokumenty boli predložené Komisii, neupresňuje však, či sa v nich nachádzali informácie o pomoci, ktorá nebola oznámená. Okrem toho Súd prvého stupňa neuviedol nijaké zákonné ustanovenie, ktoré by správnemu aparátu Komisie nariaďovalo zohľadňovať tieto dokumenty mimo postupu, v ktorom boli predložené.

243. Komisia upresňuje, že už z dôvodu samotnej existencie schémy štátnej pomoci oceliarskemu priemyslu nie je ani stanovené a ani potrebné, aby si medzi sebou poskytovali informácie odbory Komisie, ktoré sú poverené kontrolou systému výrobných kvót ocele a odbory Komisie, ktoré sú poverené kontrolou štátnej pomoci. Dodáva, že Spolková republika Nemecko nedodržala povinnosť informovať o pomoci poskytnutej v zmysle článku 7 kódexov pomoci

oceliarskemu priemyslu, ktoré boli účinné v rokoch 1986 a 2002, a že odborom poverených vykonávaním týchto kódexov neboli poskytnuté nijaké informácie.

244. Komisia zdôrazňuje, že oceliarenské podniky nie sú povinné predkladať jej svojej správy o činnosti alebo účtovné závierky v rámci režimu výrobných kvót ocele, takže ani Komisia v zásade nie je povinná sa takými dokumentmi zaoberať.

245. Komisia spochybňuje konštatovanie Súdu prvého stupňa uvedené v bode 179 napadnutého rozsudku, podľa ktorého zo správ o činnosti a účtovných závierok spoločnosti Salzgitter, ktoré táto spoločnosť predložila Komisii, vyplýva, že existovali osobitné rezervy, ktoré spoločnosť Salzgitter využívala. Komisia dodáva, že v každom prípade v systéme kvót nie sú rozhodujúce sumy, resp. rezervy použité na investície, ale účinky, aké mali investície na výrobnú kapacitu a následne na samotnú výrobu. Upresňuje, že hoci by sa pripustilo, že tvrdenie Súdu prvého stupňa v bode 178 napadnutého rozsudku, podľa ktorého mali byť finančné zdroje Komisii naozaj oznámené v rámci režimu kvót, predmetné rezervy nezodpovedajú finančným zdrojom, ale odkladu dane poskytnutému na konkrétne investície.

246. Komisia sa domnieva, že Súd prvého stupňa neuviedol nijaké ustanovenie, z ktorého by mohlo vyplývať, že Komisia má povinnosť oboznámiť sa s dokumentmi mimo postupu, v rámci ktorého jej boli predložené. Dodáva, že spontánne poskytnutie dokumentov zo strany spoločnosti Salzgitter nemôže preukazovať, že Komisia sa oboznámila s ich obsahom. Podnik, ktorý je príjemcom pomoci, túto skutočnosť ani nepreukázal.

247. V rámci svojich písomných a ústnych pripomienok Komisia zdôrazňovala riziká, ktoré môže zapríčiniť analýza Súdu prvého stupňa tak na systém kontroly štátnej pomoci, ako aj na jeho správne usporiadanie.

248. Na jednej strane totiž uviedla, že ak by sa spontánne predloženie dokumentov niektorému z odborov Komisie, ktoré môžu obsahovať iba nejasné vyjadrenia týkajúce sa poskytnutia štátnej pomoci, postačovalo ako dôvod k tomu, aby jej bol odňatý jediný prostriedok, ktorý môže uplatňovať vo vzťahu k poskytovaniu protiprávnej pomoci alebo pomoci nezlučiteľnej so spoločným trhom, hrozilo by, že dôjde k zrúteniu kontroly štátnej pomoci založenej na oznamovacej povinnosti.

249. Na druhej strane uviedla, že analýza Súdu prvého stupňa by mohla spochybniť jednu z podstatných vymožeností moderného

správneho usporiadania Komisie, a síce jasné a zreteľné rozdelenie právomocí, čo by uprednostnilo správny systém, v ktorom by každý zamestnanec Komisie musel bezodkladne oznámiť príslušnému orgánu každé ním zistené porušenie právneho poriadku.

250. Spoločnosť Salzgitter tvrdí, že táto časť sa vzťahuje na posúdenie skutkových okolností, ktorými sa Súdny dvor nemôže zaoberať v rámci odvolania. Subsidiárne tvrdí, že z povinnosti Komisie zohľadniť skôr poskytnutú pomoc, ktorá bola stanovená v rámci systému kontroly nad kvótami ocele, vyplýva povinnosť oboznámiť sa so správami o činnosti, ktoré jej boli predložené. Dodáva, že z ročných závierok uvedených v týchto správach jasne vyplýva, že spoločnosť Salzgitter využívala daňové opatrenia vymedzené v ZRFG a že napokon na základe týchto správ o činnosti jej Komisia v roku 1998 zaslala žiadosť o informácie. Tvrdí, že táto problematika bola predmetom diskusií na rokovaní s Komisiou v roku 1982, na ktorom sa zúčastnili aj odbory poverené správou kvót ocele a odbory poverené kontrolou štátnej pomoci. Domnieva sa, že povinnosť Komisie oboznámiť sa s informáciami, ktoré jej boli predložené, vyplýva z práva byť vypočutý [93] a že Komisia v každom prípade nemôže voči občanovi namietať to, že zásielku zaslal na nepríslušný odbor.

251. Spolková republika Nemecko tvrdí, že Komisia je ako orgán kontroly štátnej pomoci povinná zohľadniť všetky informácie, ktoré jej môžu byť oznámené. Dodáva, že správne odbory poverené správou kvót ocele sú vzhľadom na svoju pôsobnosť schopné rozpoznať informácie získané na kontrolu pomoci oceliarskemu priemyslu a že sú povinné odovzdať relevantné informácie odborom povereným kontrolou pomoci.

b) Posúdenie

252. Na rozdiel od toho, čo tvrdí spoločnosť Salzgitter, zastávam názor, že táto piata časť je prípustná.

253. Platí, že v zmysle článku 32d Zmluvy ESUO, ktorý sa zhoduje s článkom 225 ES, sa musí odvolanie obmedzovať na právne otázky, pretože na posudzovanie skutkového

93 — Rozsudok z 21. septembra 1989, Hoechst/Komisia, 46/87 a 227/88, Zb. s. 2859.

stavu je v zásade príslušný iba Súd prvého stupňa. [94]

254. Zastávam názor, že analýza uvedenej časti nenastoľuje iba problém týkajúci sa posúdenia skutkového stavu. Domnievam sa totiž, že preskúmanie jej dôvodnosti nastoľuje z hľadiska návrhov, ktoré som predniesol v rámci prvej časti, naozajstný právny problém.

255. Otázkou teda je, či sa Súd prvého stupňa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že Komisia si tým, že nezistila existenciu predmetnej pomoci a túto pomoc neoznámila, porušila svoju povinnosť náležitej starostlivosti, hoci členský štát mal jasnú a bezpodmienečnú oznamovaciu povinnosť.

256. Na úvod je potrebné uviesť, že závery, ku ktorým dospel Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku, pokiaľ ide o prípadnú povinnosť vzájomného poskytovania informácií medzi odbormi Komisie, sú osobitné pre prejednávaný prípad. Súd prvého stupňa to viackrát zdôraznil, a to najmä v bodoch 179 a 182 uvedeného rozsudku. Jeho závery sú založené na osobitných povinnostiach, ktoré Komisia uložila oceliarenským podnikom na účely prekonania zjavnej krízy európskeho oceliarskeho odvetvia.

257. V bodoch 176 a 177 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa opísal povinnosti oceliarenských podnikov, ktoré pre ne vyplývajú zo zavedenia systému kontroly nad ich výrobou ocele. [95] Pokiaľ ide o uplatňovanie tohto režimu, ktorý bol zavedený v roku 1980, Súd prvého stupňa najmä uviedol, že Komisia má pravidelné informácie o výrobe a dodávkach predmetných podnikov. Takisto poznamenal, že v rámci úprav uvedeného režimu Komisia ustanovila jasné spojenie medzi poskytnutím nepovolenej pomoci a výrobnými kvótami, aby zamedzila kumuláciu týchto opatrení. Článok 15a ods. 1 rozhodnutia Komisie č. 2177/83/ESUO [96]

94 — Chcem pripomenúť, že v zmysle ustálenej judikatúry má len Súd prvého stupňa právomoc jednak zistiť skutkový stav okrem prípadu, keď by vecná nesprávnosť jeho zistení vyplývala z dokumentov v spise, ktoré mu boli predložené, a takisto tento skutkový stav posúdiť. S výnimkou prípadu skresľovania dôkazov, ktoré mu boli predložené, teda posúdenie skutkových okolností nepredstavuje otázku práva predloženú ako takú na preskúmanie Súdnemu dvoru v rámci odvolania. V každom prípade ak Súd prvého stupňa zistil alebo posúdil skutkový stav, Súdny dvor je príslušný preskúmať právnu kvalifikáciu tohto skutkového stavu a právnych následkov, ktoré z neho vyvodil Súd prvého stupňa (pozri najmä rozsudok zo 6. apríla 2006, General Motors/Komisia, C-551/03 P, Zb. s. I-3173, body 51 a 52).

95 — Tento režim bol zavedený na základe článku 58 UO rozhodnutím Komisie č. 2794/80/ESUO z 31. októbra 1980 o vytvorení systému výrobných kvót ocele pre podniky oceliarskeho priemyslu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 291, s. 1). Účinnosť tohto systému bola niekoľkokrát predĺžená až do 30. júna 1988.

96 — Rozhodnutie z 28. júla 1983 o predĺžení systému kontroly a výrobných kvót pre určité výrobky oceliarskeho priemyslu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 208, s. 1). Obsah článku 15a tohto rozhodnutia je uvedený v takmer rovnakom znení v článku 15a nasledujúcich rozhodnutí o predĺžení, a síce v rozhodnutí Komisie č. 234/84/ESUO z 31. januára 1984 (Ú. v. ES L 29, s. 1), v rozhodnutí Komisie č. 3485/85/ESUO z 27. novembra 1985 (Ú. v. ES L 340, s. 5) a v rozhodnutí Komisie č. 194/88/ESUO zo 6. januára 1988 (Ú. v. ES L 25, s. 1).

teda Komisiu oprávňoval „znížiť kvóty podniku, akonáhle [zistila], že [bola] dotknutému podniku poskytnutá pomoc, ktorú Komisia v rámci [druhého kódexu] nepovolila, alebo že [neboli] dodržané podmienky spojené s povolením pomoci“ [*neoficiálny preklad*].

258. Vzhľadom na tieto skutočnosti a na judikatúru Súdneho dvora [97] Súd prvého stupňa v bode 178 napadnutého rozsudku rozhodol, že „Komisia preto nutne preskúmala údaje o produkcii v oceliarskych podnikoch, ktoré od nich dostávala, najmä preto, aby mohla zistiť, či treba udržanie alebo zvýšenie výrobných kapacít spájať s nepovolenou štátnou pomocou, ktorá by mohla byť v rozpore s účelom reštrukturalizácie oceliarskeho priemyslu“.

259. Súd prvého stupňa takisto zdôraznil existenciu prísnych požiadaviek na investičné programy oceliarenských podnikov [98] a pripomenul, že Komisia v roku 1988 opätovne preskúmala schému pomoci stanovenú v ZRFG a že v priebehu decembra 1988 prijala rozhodnutie o nevznesení námietok na základe Zmluvy ES.

260. Vzhľadom na tieto skutočnosti a informácie, ktoré spoločnosť Salzgitter predložila Komisii na základe vyššie uvedených povinností, Súd prvého stupňa v bode 179 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že Komisia mala „objaviť a konštatovať chýbajúce oznámenie [spornej] pomoci a začať príslušné konanie“. Vzhľadom na dlhotrvajúce nekonanie Komisie a neistú a nejasnú právnu situáciu teda Súd prvého stupňa v bode 180 napadnutého rozsudku rozhodol, že Komisia tým, že „porušila svoju povinnosť náležitej starostlivosti“ „spôsobila… nejasnú právnu situáciu“, ktorú mala povinnosť vyjasniť skôr, než nariadila vrátenie poskytnutej pomoci.

261. Na rozdiel od toho, čo rozhodol Súd prvého stupňa, zastávam názor, že v prejednávanom prípade je možné iba ťažko vytýkať Komisii porušenie jej povinnosti náležitej starostlivosti, keďže poskytnutie predmetnej pomoci nebolo vôbec oznámené nijakým spôsobom, hoci táto povinnosť bola jasná a bezpodmienečná.

262. Svoje posúdenie zakladám na analýze právomocí a úloh Komisie a členských štátov v rámci režimu kontroly štátnej pomoci.

97 — Súd prvého stupňa odkazuje na rozsudky z 15. januára 1985, Finsider/Komisia, 250/83, Zb. s. 131, bod 9; z 15. októbra 1985, Krupp a Thyssen/Komisia, 211/83, 212/83, 77/84 a 78/84, Zb. s. 3409, bod 34, a zo 7. apríla 1987, Dillinger Hüttenwerke/Komisia, 226/85, Zb. s. 1621, bod 12.

98 — Súd prvého stupňa odkazuje na rozhodnutie Komisie č. 3302/81/ESUO z 18. novembra 1981 o informáciách, ktoré sú podniky oceliarskeho priemyslu povinné poskytnúť v súvislosti so svojimi investíciami [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 333, s. 35) zmenené a doplnené rozhodnutím Komisie č. 2093/85/ESUO z 26. júla 1985 (Ú. v. ES L 197, s. 19) v účinnosti až do 16. októbra 1991.

263. Na Komisiu sa tak ako na všetky inštitúcie Spoločenstva vzťahuje pri výkone jej správnych úloh zásada riadnej správy vecí verejných.

264. Už od prvých rozsudkov Súdneho dvora je táto zásada integrálnou súčasťou nepísaných pravidiel zákonnosti v zmysle práva Spoločenstva. [99] Judikatúra Súdneho dvora postupne vymedzila požiadavky týkajúce sa tejto zásady, ktoré boli následne zakotvené v článku 41 Charty základných práv Únie. [100]

265. V zmysle zásady riadnej správy vecí verejných sa vyžaduje, aby Komisia vykonala riadne a vyčerpávajúce preskúmanie všetkých právnych alebo skutkových údajov, ktoré by mohli ovplyvniť priatie aktu. [101] Okrem toho, keďže má Komisia výlučnú právomoc na posudzovanie zlučiteľnosti štátnej pomoci so spoločným trhom, je povinná náležite a nestranne posúdiť každý prípad, o ktorom sa dozvie. Povinnosť náležitej starostlivosti, ktorej porušenie Súd prvého stupňa Komisii vytýka, sa posudzuje ako požiadavka na správne vybavenie „v primeranej lehote“. Podľa ustálenej judikatúry je túto lehotu potrebné „posúdiť vo vzťahu k okolnostiam vlastným pre každú vec a najmä vo vzťahu k jej kontextu, rôznym fázam postupu, ktoré musí Komisia dodržať, zložitosti veci, ako aj jej významu pre rôzne dotknuté strany“. [102] Inštitúcie teda nemôžu neobmedzene predlžovať konania a svojím spôsobom sú postihované za svoju pasivitu, ak sú povinné konať v primeranej lehote.

266. Dodržiavanie tejto zásady riadnej správy vecí verejných v praxi vyžaduje, aby Komisia prijala všetky interné opatrenia vhodné na zabezpečenie riadneho fungovania svojich odborov. [103] Na tento účel má vnútorné organizačné právomoci. Komisia vytvára jednotný organizačný a funkčný celok. [104] Tieto odbory sú však rozčlenené na generálne riaditeľstvá, jednotky a divízie podľa plánu rozdelenia právomocí, ktorý je koncipovaný

99 — Rozsudok z 10. decembra 1957, Société des usines à tubes de la Sarre/Vysoký úrad, 1/57 a 14/57, Zb. s. 201, 220.

100 — Ú. v. ES C 364, 2000, s. 1. Pozri, pokiaľ ide o obsah a rozsah tejto zásady, SIMON, D.: Le principe de „bonne administration“ ou la „bonne gouvernance concrète“. In: *Le droit de l'Union européenne en principes, Liber amicorum en l'honneur de Jean Raux.* Apogée, Rennes, 2006, s. 155.

101 — Pozri rozsudok Súdneho dvora z 21. novembra 1991, Technische Universität München, C-269/90, Zb. s. I-5469, bod 14; rozsudok Súdu prvého stupňa z 24. januára 1992, La Cinq/Komisia, T-44/90, Zb. s. II-1, bod 86; z 19. marca 1997, Oliveira/Komisia, T-73/95, Zb. s. II-381, bod 32, a z 11. septembra 2002, Alpharma/Rada, T-70/99, Zb. s. II-3495, bod 182.

102 — Rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. septembra 1998, Gestevisión Telecinco/Komisia, T-95/96, Zb. s. II-3407, bod 75.

103 — Pozri v rámci Zmluvy ESUO článok 16 UO. Tieto interné organizačné opatrenia sú vymedzené v rokovacom poriadku. V rozhodnom období boli účinné rokovací poriadok z 9. januára 1963 (Ú. v. ES 1963, 17, s. 181) a rokovací poriadok zo 17. februára 1993 (Ú. v. ES L 230, s. 15). Tento rokovací poriadok bol nahradený rokovacím poriadkom Komisie z 18. septembra 1999 (Ú. v. ES L 252, s. 41), a neskôr rokovacím poriadkom z 29. novembra 2000 (Ú. v. ES L 308, s. 26; Mim. vyd. 01/003, s. 213).

104 — Podľa článku 17 rokovacích poriadkov z rokov 1963 a 1993 „má Komisia na prípravu a vykonávanie svojej činnosti k dispozícii súbor odborov, ktoré vytvárajú jednotné správne služby“ [*neoficiálny preklad*].

tak, že pokiaľ je to možné, snaží sa zabrániť prekrývaniu právomocí, resp. zdvojeným právomociam.[105] Na zabezpečenie efektívnosti svojej činnosti teda Komisia v článku 21 ods. 1 svojho rokovacieho poriadku z roku 1963 stanovuje, že tieto odbory „pracujú v čo najužšej spolupráci“ [*neoficiálny preklad*]. V zmysle tohto ustanovenia platí, že pred predložením dokumentu Komisii ho jej zodpovedný odbor prerokuje s ostatnými odbormi podľa plánu rozdelenia právomocí alebo z dôvodu povahy veci, aby sa tak zabránilo zdvojeniu právomocí a aby sa získal ich súhlas, resp. pripomienky.[106]

267. V prejednávanom spore z opisu skutkového stavu, ktorý vykonal Súd prvého stupňa, vyplýva, že Komisii boli od roku 1988 predkladané správy o činnosti a účtovné závierky spoločnosti Salzgitter, z ktorých vyplývalo, že táto spoločnosť využila osobitné rezervy v zmysle § 3 ZRFG. Podľa Súdu prvého stupňa mohli tieto údaje vyplynúť aj z preskúmania, ktoré Komisia vykonala v roku 1988, ktoré sa týkalo zlučiteľnosti všeobecnej schémy pomoci so Zmluvou ES.

268. Rovnako ako Súd prvého stupňa aj ja zastávam názor, že Komisia sa mohla oboznámiť s existenciou predmetnej pomoci. Ako totiž jasne vyplýva z napadnutého rozsudku, Komisia sa snažila zabezpečiť kontrolu nad činnosťou oceliarenských podnikov prostredníctvom „protikrízových“ opatrení, ktoré jej umožňovali získať čo najviac informácií o finančnej situácii spoločnosti Salzgitter.[107]

269. Vzťah medzi režimom výrobných kvót ocele a schémou štátnej pomoci je jasný. Vyplýva z článku 15a rozhodnutí, ktorými sa zaoberal Súd prvého stupňa, ako aj z ich článku 14.[108] Či už Komisia uplatní jedno alebo druhé z týchto ustanovení, je povinná preskúmať účtovníctvo podniku na základe informácií, ktoré jej tento podnik predložil.[109]

105 — Článok 19 rokovacieho poriadku z roku 1963, článok 18 rokovacieho poriadku z roku 1993, článok 17 rokovacieho poriadku z roku 1999 a článok 19 rokovacieho poriadku z roku 2000.

106 — Uvedené ustanovenie bolo prevzaté v takmer rovnakom znení do článku 20 prvého odseku rokovacieho poriadku z roku 1993, článku 19 prvého odseku rokovacieho poriadku z roku 1999 a článku 21 prvého odseku rokovacieho poriadku z roku 2000. Pozri takisto KINDBLOM-TÖRNELL, M.: The role of the cabinets in the decision-making process of the European Commission. In: *Liber amicorum en l'honneur de Sven Norberg*. Bruylant, Brusel, 2006, s. 329, 230.

107 — Zdôrazňujem, že po odstránení režimu kvót v júni 1988 bolo na základe článku 47 UO prijaté rozhodnutie Komisie č. 2448/88/ESUO z 19. júla 1988 o vytvorení systému kontroly a výrobných kvót pre určité výrobky oceliarskeho priemyslu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 212, s. 1). Na základe tohto rozhodnutia, uplatniteľného od 1. júla 1988 do 30. júna 1990, boli podniky povinné každý mesiac oznamovať Komisii svoju produkciu a dodávky ocele. Od roku 1991 v snahe o nápravu pretrvávajúcich ťažkostí trhu ocele bolo na základe článku 54 UO prijaté rozhodnutie Komisie č. 3010/91/ESUO z 15. októbra 1991 o informáciách, ktoré sú povinné poskytnúť oceliarenské podniky o svojich investíciách [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 286, s. 20).

108 — Pozri článok 14 rozhodnutí o predĺžení uvedených v poznámke pod čiarou č. 96.

109 — Pozri oznámenie Komisie o informáciách, ktoré majú poskytnúť oceliarenské podniky žiadajúce o uplatnenie článkov 14 a 15 rozhodnutia č. 1696/82/ESUO a o kritériách, ktoré na ich uplatnenie stanovila Komisia [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 318, 1982, s. 3).

270. Súdny dvor rozhodol, že všetky opatrenia vytvárajú súvisiaci celok a nie je možné kritizovať skutočnosť, že do režimu výrobných kvót boli zavedené kritériá týkajúce sa schémy pomoci oceliarskemu priemyslu, pretože obidva režimy si kladú za cieľ reštrukturalizáciu bez ohľadu na rozdiely v ich právnom základe a v kritériách ich uplatňovania. Podľa Súdneho dvora teda nie je ani svojvoľné, ani diskriminačné, ak boli údaje, ktoré vyplývajú z uplatnenia jedného z týchto režimov, prevzaté do druhého režimu formou odkazu. [110]

271. V každom prípade Komisia nemá žiadnu povinnosť týkajúcu sa následkov, ktoré by mala vyvodiť, ak by sa prípadne zistilo, že pomoc bola neoznámená. Súdny dvor napokon zaujal osobitne opatrný prístup, ktorý rešpektuje rozličné postupy, ktoré zaviedla Komisia v rámci protikrízových opatrení. V tejto súvislosti odkazujem na rozsudok zo 7. júla 1982, Klöckner-Werke/Komisia [111]. V tejto veci žalujúci podnik Komisii vytýkal najmä to, že pri výpočte výrobných kvót nezohľadnila verejné subvencie, ktoré využilo niekoľko podnikov vo viacerých členských štátoch v rozpore so Zmluvou ESUO. Podľa Klöckner-Werke AG mala Komisia v súvislosti s poskytnutím týchto verejných subvencií konať. Súdny dvor dospel k záveru, že Komisia nebola *„povinná zohľadniť v rámci opatrení stanovených v článku 58 [UO][*[112]*] skresľovanie, ku ktorému došlo na oceliarskom trhu z dôvodu poskytnutia pomoci prípadne nezlučiteľnej so Zmluvou“*. [113] Uviedol, že uplatnenie článku 58 UO, ktorý už vzhľadom na svoju povahu vyžaduje rýchly zásah založený na jednoduchých kritériách, bolo nezlučiteľné so zohľadnením takých skutočností, akou je verejná pomoc, ktorej posúdenie si vyžaduje osobitne náročné vyšetrovanie. Súdny dvor takisto rozhodol, že *„hoci nie je možné vylúčiť, že Komisia pri úprave výrobných kvót môže zohľadniť situácie, ktoré sú v rozpore s článkom 4 písm. c) [UO] a normami stanovenými v jej rozhodnutiach v tejto oblasti a ktoré boli riadne preukázané v rámci postupov stanovených na tento účel,* rovnako ako už zohľadňuje svoju kontrolnú činnosť v investičnej oblasti, nie je možné zájsť až tak ďaleko, že by sa požadovalo, aby sa protikrízové opatrenia článku 58 [UO] používali ako korekcia účinkov protiprávnej pomoci, ktorú poskytli členské štáty“. [114]

272. Vzhľadom na tieto skutočnosti teda Komisia nemá nijakú povinnosť týkajúcu

110 — Rozsudok Krupp a Thyssen/Komisia, už citovaný. Pozri takisto už citovaný rozsudok Dillinger Hüttenwerke/Komisia, v ktorom Súdny dvor upresnil, že články 14a a 14b rozhodnutia č. 234/84 týkajúceho sa poskytovania dodatočných výrobných kvót sa musia uplatňovať a vykladať s ohľadom na druhý kódex. Z toho vyplýva, že podnik, ktorý má spĺňať kritériá na povolenie pomoci, nemôže využívať dodatočné kvóty v zmysle článku 14a uvedeného rozhodnutia (body 13 až 15).

111 — 119/81, Zb. s. 2627.

112 — Na tomto ustanovení je založený systém pomoci a výrobných kvót.

113 — Rozsudok Klöckner-Werke/Komisia, už citovaný, bod 19; kurzívou zvýraznil generálny advokát.

114 — Tamže, kurzívou zvýraznil generálny advokát. Pozri takisto rozsudky z 11. mája 1983, Klöckner-Werke/Komisia, 136/82, Zb. s. 1599, bod 36, a Klöckner-Werke/Komisia, 311/81 a 30/82, Zb. s. 1549, bod 36, ako aj Finsider/Komisia, už citovaný.

sa následkov, ktoré by mala vyvodiť v rámci úpravy výrobných kvót z prípadného neoznámenia štátnej pomoci. Nič to však nemení na tom, že Komisia ako kontrolný orgán bola povinná konať so všetkou požadovanou starostlivosťou.

273. Nedomnievam sa však, že tento nedostatok náležitej starostlivosti mohol v prejednávanom prípade členský štát oslobodiť od povinnosti vymáhať protiprávne poskytnutú pomoc a podnik, ktorý je príjemcom pomoci, oslobodiť od povinnosti túto pomoc vrátiť.

274. Zastávam totiž názor, že ani Spolková republika Nemecko, ani spoločnosť Salzgitter nie sú oprávnené tvrdiť, že zo strany Komisie došlo k porušeniu zásady riadnej správy vecí verejných, keďže poskytnutie predmetnej pomoci nebolo vôbec oznámené nijakým spôsobom, hoci táto povinnosť bola jasná a bezpodmienečná.

275. Je totiž potrebné pripomenúť, že právo na riadnu správu vecí verejných nie je absolútnou výsadou, ktorú by bolo možné voči správnemu orgánu Spoločenstva namietať za akýchkoľvek okolností. Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že hoci zásada riadnej správy vecí verejných ukladá inštitúciám Spoločenstva určité povinnosti, vyplýva z nej aj určitá starostlivosť zo strany dotknutej osoby. [115] V dôsledku toho záruky poskytnuté osobe, ktorá rokuje so správnym orgánom Spoločenstva, nemôže využívať osoba, ktorá by konala nedbanlivo alebo so zlým úmyslom.

276. V prejednávanom spore je zjavné, že ani v roku 1988, ani v nasledujúcich rokoch nedošlo k nijakému oznámeniu spornej pomoci. Ako teda rozhodol Súdny dvor, takýto postup predstavuje „zvlášť závažné porušenie, keďže je v rozpore… so systémom, ktorý má zásadný význam pre zachovanie spoločného trhu“. [116]

277. Povinnosť predchádzajúceho oznámenia je totiž kľúčom systému preventívnej kontroly, ktorý Komisia zaviedla v rámci rozličných kódexov pomoci oceliarskemu priemyslu. Táto povinnosť jej umožňuje zabezpečiť kontrolu nad spoločným trhom uhlia a ocele v súlade s cieľmi, ktoré sleduje Zmluva ESUO tak, že povoľuje poskytnutie určitej pomoci oceliarskemu priemyslu z dôvodu osobitnej citlivosti tohto odvetvia. Uvedená povinnosť takisto umožňuje odstrániť prípadné pochybnosti členského

115 — Pozri najmä rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. mája 2003, Josanne a i./Komisia, T-82/01, Zb. s. II-2013, bod 81.

116 — Uznesenie Nemecko/Komisia, už citované, bod 54 a citovaná judikatúra.

štátu, ktorý má v úmysle zaviesť opatrenie, či toto opatrenie je, resp. nie je pomocou povolenou uplatniteľným kódexom pomoci oceliarskemu priemyslu. Platí teda, že účelom oznamovacej povinnosti je právna istota, a preto musí byť prísne dodržiavaná. [117]

278. Komisia si tým, že v článku 6 tretieho kódexu zaviedla postup oznamovania takých projektov, akým je projekt, o ktorý ide v prejednávanom spore, splnila úlohu, ktorá jej je zverená v zmysle Zmluvy ESUO v oblasti štátnej pomoci, keďže sa domnievala, že režimy, ktoré predtým povolila na základe Zmluvy ES, mohli ovplyvniť riadne fungovanie spoločného trhu uhlia a ocele.

279. Ako jasne vyplýva z odôvodnenia č. 5 tohto kódexu, cieľom bolo „zaviesť celkový systém Spoločenstva zabezpečujúci jednotné zaobchádzanie s každou pomocou, ktorá ešte [môže] byť poskytnutá v rámci jediného konania“ [*neoficiálny preklad*].

280. Tento systém umožňuje zabrániť tomu, aby všeobecná schéma pomoci, ktorú Komisia schválila na základe Zmluvy ES, mohla byť opätovne využívaná v rámci Zmluvy ESUO, hoci sa zdá byť v rozpore s riadnym fungovaním spoločného trhu ocele, ako aj s pravidlami definovanými v rámci kódexov pomoci oceliarskemu priemyslu.

281. Uvedený systém teda zabezpečuje rovnaké zaobchádzanie medzi členskými štátmi a hospodárskymi subjektmi podľa toho, či oznámia pomoc osobitne poskytnutú oceliarenskému podniku v zmysle článku 6 ods. 1 prvej vety tretieho kódexu alebo pomoc poskytnutú podľa všeobecnej schémy pomoci v zmysle článku 6 ods. 1 druhej vety toho istého kódexu. Bolo by totiž v rozpore so zásadou rovnosti zaobchádzania, ak by pomoc poskytnutá podľa všeobecnej schémy pomoci schválená na základe Zmluvy ES bola povolená na rozdiel od pomoci oznámenej na základe kódexu pomoci oceliarskemu priemyslu. Takýto prípad by bol v rozpore s vlastnými cieľmi, ktoré sleduje Zmluva ESUO a systém preventívnej kontroly, ktorý Komisia zaviedla v článku 6 tretieho, štvrtého, piateho a šiesteho kódexu, by bol zbavený akéhokoľvek potrebného účinku. Takáto situácia by takisto spôsobila riziko, že budú obchádzané pravidlá vymedzené v Zmluve ESUO a najmä zákaz štátnej pomoci stanovený v článku 4 písm. c) UO a že sa budú uplatňovať pružnejšie pravidlá Zmluvy ES.

282. V prejednávanom spore sa však nespochybňuje, že sporná pomoc bola v rozpore

117 — Rozsudok z 15. februára 2001, Rakúsko/Komisia, C-99/98, Zb. s. I-1101, body 73 a 85.

s povinnosťami, ktoré sa členským štátom ukladajú v článku 6 tretieho kódexu a nasledujúcich kódexoch, poskytnutá bez toho, aby bola oznámená v akejkoľvek forme.

283. Je zrejmé, že odovzdanie správ o činnosti alebo akýchkoľvek iných dokumentov rovnakej povahy Komisii zo strany spoločnosti Salzgitter v rámci systému kontroly kvót ocele a investícií nemôže nahradiť riadne oznámenie, ktoré spĺňa požiadavky uvedeného ustanovenia.

284. Ako už Súdny dvor rozhodol o postupe stanovenom v článku 88 ods. 3 ES, povinnosť predchádzajúceho oznámenia sa ukladá iba členským štátom. Táto povinnosť napríklad nemôže byť splnená, ak tak urobí podnik, ktorý je príjemcom pomoci. [118] Súdny dvor teda povinnosť predchádzajúceho oznámenia štátnej pomoci upravenej v Zmluve ES vykladá veľmi striktne. O to viac to tak musí byť v rámci Zmluvy ESUO, ktorá, pripomínam, umožňuje poskytovanie štátnej pomoci iba výnimočne.

285. Z toho vyplýva, že Spolková republika Nemecko sa nemohla zbaviť oznamovacej povinnosti, ktorá sa jej ukladá na základe článku 6 tretieho, štvrtého a piateho kódexu, na základe zistení, ku ktorým dospela Komisia pri skúmaní dokumentov, ktoré predložila spoločnosť Salzgitter alebo v rámci skúmania všeobecnej schémy pomoci, ktoré mohla Komisia vykonať na základe Zmluvy ES.

286. Ak by to tak totiž bolo, členský štát by sa mohol vyhnúť svojej povinnosti predchádzajúceho oznámenia pomoci, a tým zbaviť preventívnu kontrolu Komisie jej potrebného účinku.

287. V prejednávanom spore je nesporné, že Spolková republika Nemecko si tým, že Komisii počas takmer desiatich rokov neoznámila projekty na uplatnenie § 3 ZRFG v prospech spoločnosti Salzgitter, nesplnila svoje povinnosti.

288. Vzhľadom na tieto skutočnosti a za predpokladu, že Komisia si nesplnila svoju povinnosť náležitej starostlivosti, sa teda na rozdiel od Súdu prvého stupňa domnievam, že táto okolnosť nemohla členský štát oslobodiť od povinnosti vymáhať predmetnú pomoc, ktorá bola spoločnosti Salzgitter poskytnutá z dôvodu jej predchádzajúceho neoznámenia protiprávne a mala byť vrátená.

118 — Rozsudok z 1. júna 2006, P & O European Ferries (Vizcaya) a Diputación Foral de Vizcaya/Komisia, C-442/03 P a C-471/03 P, Zb. s. I-4845, bod 103.

289. V rámci analýzy tretej časti prvého odvolacieho dôvodu hlavného odvolania preskúmam, či Komisia predsa len mohla požadovať vrátenie predmetnej pomoci bez toho, aby tým porušila zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery.

3. O tretej časti prvého odvolacieho dôvodu hlavného odvolania založenej na nesprávnom výklade zásad právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery

290. Tretiu časť prvého odvolacieho dôvodu hlavného odvolania chápem tak, že Komisia Súdu prvého stupňa vytýka, že nesprávne uplatnil judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa zásad právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, keď rozhodol, že Komisia tieto zásady porušila tým, že požadovala vrátenie pomoci poskytnutej spoločnosti Salzgitter v rokoch 1986 a 1995.

a) Tvrdenia účastníkov konania

291. Komisia sa domnieva, že napadnutý rozsudok porušuje zásadu právnej istoty, keďže Súd prvého stupňa neuznal povahu pravidiel týkajúcich sa pomoci oceliarskemu priemyslu. Tieto pravidlá sa neustále vyvíjajú podobne ako pravidlá o spoločnej organizácii trhu. Komisia pritom tvrdí, že hospodárske subjekty musia počítať so zmenami uplatniteľných pravidiel a nie sú oprávnené vkladať legitímnu dôveru do toho, že im nebudú uložené ďalšie obmedzenia. [119]

292. Spoločnosť Salzgitter v podstate tvrdí, že Súd prvého stupňa správne uplatnil zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery.

293. Pripomína, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora je možné zásadu ochrany legitímnej dôvery uplatniť voči právnemu predpisu Spoločenstva len vtedy, ak samotné Spoločenstvo predtým vytvorilo situáciu vytvárajúcu legitímnu dôveru. [120] V prejednávanej veci pritom Komisia jednak niekoľkokrát a bezvýhradne povolila ZRFG a takisto v rámci prvého kódexu vyhlásila, že je povinná naďalej považovať také schémy pomoci, akou je ZRFG, za zákonné. [121]

119 — Komisia odkazuje na rozsudok z 15. februára 1996, Duff a i., C-63/93, Zb. s. I-569, bod 20.

120 — Rozsudok zo 6. marca 2003, Niemann, C-14/01, Zb. s. I-2279, bod 56.

121 — Odôvodnenia č. 1 až 4 prvého kódexu.

294. Spoločnosť Salzgitter okrem toho upresňuje, že Komisia začala skúmať daňové režimy členských štátov z hľadiska práva v oblasti štátnej pomoci až v roku 1998. V tejto súvislosti odkazuje na niektoré rozhodnutia Komisie, v ktorých Komisia nenariadila vymáhanie pomoci poskytnutej na základe vnútroštátneho daňového režimu, a to predovšetkým z dôvodov týkajúcich sa ochrany legitímnej dôvery. [122] Tvrdí teda, že sporné rozhodnutie je v rozpore so zásadou rovnosti zaobchádzania z dôvodu, že sa v ňom požaduje vrátenie pomoci poskytnutej spoločnosti Salzgitter.

b) Posúdenie

295. Spolková republika Nemecko sa domnieva, že Súd prvého stupňa správne odkázal na už citované rozsudky Duff a i. [123] a Oliveira/Komisia [124], keďže v týchto rozsudkoch sa definuje ochrana, ktorú ponúka zásada právnej istoty vo svojom širšom ponímaní. Spolková republika Nemecko najprv pripomína, že v zmysle judikatúry Súdneho dvora spĺňa právna úprava Spoločenstva požiadavku právnej istoty iba vtedy, ak dotknutým osobám umožňuje presne sa oboznámiť s rozsahom povinností, ktoré im ukladá a na základe toho prijať opatrenia, a následne zdôrazňuje, že takéto posúdenie závisí od kontextu, v akom bola takáto právna úprava Spoločenstva prijatá a od porovnania s predchádzajúcimi právnymi situáciami. V prejednávanej veci sa teda Spolková republika Nemecko domnieva, že dotknuté osoby sa nemohli presne oboznámiť s rozsahom povinností, ktoré im boli uložené, keďže nová právna úprava nebola ani jasná, ani dostatočne odôvodnená. Súd prvého stupňa teda správne rozhodol, že došlo k porušeniu zásady právnej istoty.

296. Ako som už uviedol, Súd prvého stupňa v bode 182 napadnutého rozsudku rozhodol, že Komisia za osobitných okolností prejednávanej veci nemohla požadovať vymáhanie pomoci poskytnutej spoločnosti Salzgitter bez toho, aby došlo k porušeniu zásady právnej istoty. Súd prvého stupňa sa totiž domnieval, že právny rámec uplatniteľný na podnik, ktorý je príjemcom pomoci, nebol jasný a že Komisia tým, že nereagovala na informácie, ktoré jej predložil podnik, ktorý je príjemcom pomoci, a Spolková republika Nemecko, nepostupovala s náležitou starostlivosťou, a tak vytvorila nejednoznačnú situáciu.

297. Vzhľadom na závery, ktoré som vyvodil v rámci preskúmania dvoch predchádzajúcich častí sa na rozdiel od toho, čo rozhodol

122 — Rozhodnutie Komisie 2002/347; rozhodnutie Komisie 2003/755/ES zo 17. februára 2003 o schéme pomoci, ktorú vykonalo Belgicko v prospech koordinačných stredísk usadených v Belgicku [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 282, s. 25); rozhodnutie Komisie 2003/515/ES zo 17. februára 2003 o schéme pomoci, ktorú vykonalo Holandsko pre medzinárodné financovanie [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 180, s. 52) a rozhodnutie Komisie 2003/601/ES zo 17. februára 2003 o schéme pomoci C 54/2001 (ex NN 55/2000) Írsko — zahraničné príjmy [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 204, s. 51).

123 — Bod 20.

124 — Bod 29.

Súd prvého stupňa, domnievam, že Komisia tým, že požadovala vymáhanie predmetnej pomoci, neporušila zásadu právnej istoty ani zásadu ochrany legitímnej dôvery spoločnosti Salzgitter.

299. Vzhľadom na už vyvodené skutočnosti si nemyslím, že Komisia tým, že požadovala vrátenie spornej pomoci, mohla porušiť právnu istotu spoločnosti Salzgitter.

i) O údajnom porušení zásady právnej istoty

298. Zo zásady právnej istoty vyplýva, že právne predpisy Spoločenstva majú byť určité a ich uplatňovanie má byť predvídateľné pre osoby podliehajúce súdnej právomoci. [125] V zmysle tejto zásady sa požaduje, aby bol každý akt inštitúcie, ktorý spôsobuje právne účinky, jasný a presný a aby bol dotknutej osobe oznámený takým spôsobom, aby mohla s istotou rozpoznať okamih, od ktorého uvedený akt existuje a začína spôsobovať právne účinky. Táto zásada sa uplatňuje osobitne prísne v prípade, ak ide o akt, ktorý môže mať finančné dôsledky, aby sa dotknutej osobe umožnilo s určitosťou rozpoznať rozsah povinností, ktoré jej tento akt ukladá. [126] Takýto prípad môže nastať pri rozhodnutiach, ktoré Komisia prijíma v oblasti štátnej pomoci. [127]

300. Ako som už uviedol, Komisia prijala kódexy pomoci oceliarskemu priemyslu vo forme všeobecne záväzných rozhodnutí. Z tohto dôvodu boli uverejnené v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev*. Tieto kódexy za určitých podmienok povoľujú výnimky zo všeobecného zákazu štátnej pomoci, ktorý je vymedzený v článku 4 písm. c) UO, a to v prospech určených taxatívne vymenovaných kategórií pomoci. Pravidlá, ktoré tieto kódexy stanovujú, sú podľa môjho názoru jasné. K tomuto názoru som dospel už v bodoch 232 až 238 týchto návrhov v súvislosti s povinnosťou predchádzajúceho oznámenia projektov pomoci. Spolková republika Nemecko vzhľadom na svoju účasť v Poradnom výbore ESUO a spoločnosť Salzgitter vzhľadom na svoje silné hospodárske postavenie mohli v každom prípade rozpoznať rozsah povinností, ktoré im uložila Komisia v rámci systému kontroly štátnej pomoci.

125 — Rozsudok z 15. decembra 1987, Írsko/Komisia, 325/85, Zb. s. 5041, bod 18.

126 — Pozri najmä rozsudok Súdneho dvora z 9. júla 1981, Gondrand Frères a Garancini, 169/80, Zb. s. 1931, bod 17, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 3. októbra 2006, Hewlett-Packard/Komisia, T-313/04, Zb. s. II-77*, bod 66 a citovanú judikatúru.

127 — Rozsudok Duff a i., už citovaný, bod 20.

301. Pokiaľ ide o predvídateľnosť uplatniteľných pravidiel, aj v tomto prípade si myslím, že spoločnosť Salzgitter mohla predvídať, že pravidlá, ktoré stanovila Komisia v rámci

rozličných kódexov pomoci oceliarskemu priemyslu, môžu byť predmetom úpravy a zmeny v závislosti od vývoja hospodárskej situácie v oceliarskom odvetví.

302. Ako totiž správne uviedla Komisia, pravidlá týkajúce sa pomoci oceliarskemu priemyslu sa neustále vyvíjajú. Kódexy pomoci oceliarskemu priemyslu a pravidlá, ktoré tieto kódexy stanovujú, platia iba vo vymedzenom období. Tieto kódexy sa navzájom rušia a každý kódex prináša nové znenie odchylných ustanovení, ktoré sú prispôsobené technickému a hospodárskemu rozvoju oceliarskeho priemyslu. Komisia chcela prepracovaním uvedených kódexov zabezpečiť práve to, aby poskytovanie pomoci nebolo trvalým stavom, ale aby ostalo časovo obmedzenou výnimkou, ktorá zodpovedá určitej situácii a vymedzeným potrebám. V dôsledku toho rozhodnutie Komisie, ktoré v rámci kódexu pomoci oceliarskemu priemyslu povoľuje poskytnutie vymedzenej pomoci niektorým oceliarenským podnikom, vytvára právnu situáciu, ktorá môže byť v rámci voľnej úvahy inštitúcií Spoločenstva zmenená, čo môže nastať predovšetkým v oblasti spoločnej organizácie trhu, ktorej predmetom je sústavné prispôsobovanie v závislosti od zmien hospodárskej situácie. [128] Po skončení účinnosti kódexu pomoci oceliarskemu priemyslu tak Komisia môže prijať v rámci iného kódexu nové pravidlá, ak sa domnieva, že takýto postup je potrebný na správne uplatňovanie pravidiel Zmluvy ESUO.

303. V dôsledku toho zastávam názor, že skutočnosť, že v spornom rozhodnutí sa uvádza, že predmetná pomoc nebola oznámená, a v dôsledku toho sa v ňom požaduje jej vrátenie, teda neznamená, že Komisia porušila zásadu právnej istoty, kým Spolková republika Nemecko tým, že uvedenú pomoc neoznámila v súlade s ustanoveniami tretieho, štvrtého a piateho kódexu, túto zásadu porušila.

ii) O údajnom porušení zásady ochrany legitímnej dôvery

304. Zdá sa, že zásada ochrany legitímnej dôvery je logickým dôsledkom zásady právnej istoty. V prípade zmeny pravidla táto zásada smeruje k zabezpečeniu ochrany postavenia, ktoré oprávnene získali jedna alebo viaceré fyzické či právnické osoby. [129] V každom

128 — Pozri najmä rozsudok zo 14. októbra 1999, Atlanta/Komisia a Rada, C-104/97 P, Zb. s. I-6983, bod 52.

129 — Pozri najmä rozsudok z 18. mája 2000, Rombi a Arkopharma, C-107/97, Zb. s. I-3367, bod 66 a citovanú judikatúru.

prípade ak v rámci voľnej úvahy inštitúcií Spoločenstva môže dôjsť k zmene situácie, hospodárske subjekty nemôžu vkladať svoju legitímnu dôveru do zachovania existujúcej situácie. [130]

305. Vzhľadom na závery, ktoré som vyvodil skôr, v prejednávanom spore zastávam v prvom rade názor, že ani spoločnosť Salzgitter, ani Spolková republika Nemecko sa nemôžu odvolávať na porušenie zásady ochrany legitímnej dôvery.

306. Takisto totiž platí, že v oblasti štátnej pomoci sa členské štáty nemôžu odvolávať na legitímnu dôveru príjemcov, aby sa vyhli povinnosti vrátiť protiprávne poskytnutú pomoc, ak bola táto pomoc poskytnutá v rozpore s procesnými pravidlami. Súdny dvor sa totiž domnieva, že ak by sa tak stalo, vnútroštátne orgány by mohli na základe protiprávnosti vlastného konania mariť účinnosť kontroly, ktorú vykonáva Komisia. [131]

307. Rovnako platí, že vzhľadom na imperatívny charakter kontroly štátnej pomoci môžu mať hospodárske subjekty legitímnu dôveru týkajúcu sa riadneho poskytnutia pomoci iba vtedy, ak bola táto pomoc priznaná v súlade s postupom stanoveným na tento účel, a najmä v súlade s právomocami zverenými Komisii. [132] V zmysle ustálenej judikatúry takisto platí, že hospodársky subjekt konajúci s náležitou starostlivosťou musí byť za zvyčajných okolností schopný presvedčiť sa o dodržaní tohto postupu. [133]

308. V rámci týchto návrhov však tvrdím, že Spolková republika Nemecko tým, že predmetnú pomoc neoznámila, nedodržala postup zavedený od roku 1986 v jednotlivých kódexoch pomoci oceliarskemu priemyslu. Takisto zastávam názor, že spoločnosť Salzgitter bola schopná presne zistiť rozsah svojich povinností v rámci kontroly štátnej pomoci, ktorú zaviedla Komisia.

309. Vzhľadom na vyššie uvedenú judikatúru a osobitné okolnosti prejednávanej veci teda zastávam názor, že ani Spolková republika Nemecko, ani spoločnosť Salzgitter

130 — Rozsudok Delacre a i./Komisia, už citovaný, bod 33 a citovaná judikatúra, ako aj rozsudok Súdu prvého stupňa z 24. októbra 1997, Wirtschaftsvereinigung Stahl a i./Komisia, T-244/94, Zb. s. II-1963, body 58 a 59.

131 — Pozri najmä v rámci Zmluvy ES rozsudok zo 14. januára 1997, Španielsko/Komisia, C-169/95, Zb. s. I-135, bod 48 a citovanú judikatúru.

132 — Pozri najmä v rámci Zmluvy ES rozsudok z 22. júna 2006, Belgicko a Forum 187/Komisia, C-182/03 a C-217/03, Zb. s. I-5479, body 150 až 152.

133 — Pozri rozsudok Alcan Deutschland, už citovaný, bod 25 a citovanú judikatúru.

sa nemôžu odvolávať na porušenie zásady ochrany legitímnej dôvery, aby sa tak vyhli povinnosti vrátiť predmetnú pomoc.

310. V každom prípade si nemyslím, že by Komisia mohla vo vzťahu k predmetnému podniku, ktorý je príjemcom pomoci, vzbudiť legitímnu dôveru týkajúcu sa zlučiteľnosti predmetnej pomoci z hľadiska pravidiel Zmluvy ESUO.

311. Ako zdôraznil generálny advokát Léger v bodoch 365 až 370 svojich návrhov, ktoré predniesol vo veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok Belgicko a Forum 187/Komisia, porušenie zásady ochrany legitímnej dôvery sa z hľadiska judikatúry Súdneho dvora pripúšťa v prípade, ak sú splnené tri podmienky.

312. Po prvé musí existovať akt alebo správanie správneho orgánu Spoločenstva, ktoré môže vzbudiť takúto dôveru. Tento správny orgán musel okrem toho poskytnúť konkrétne záruky. [134]

313. Po druhé hospodársky subjekt nemusí byť schopný predvídať zmenu skôr zastavaného postoja správneho orgánu Spoločenstva. Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že ak je opatrný a obozretný hospodársky subjekt schopný predvídať prijatie aktu Spoločenstva, ktorý je spôsobilý dotknúť sa jeho záujmov, nemôže sa odvolávať na výhody zásady ochrany legitímnej dôvery, ak bol tento akt prijatý. [135] Dôvera vytvorená týmto aktom alebo konaním správneho orgánu Spoločenstva je preto „legitímna“, a v dôsledku toho musí byť chránená, ak sa môže dotknutá osoba primerane spoliehať na zachovanie alebo stabilitu takto vytvorenej situácie, a takto by konal aj „opatrný a obozretný“ hospodársky subjekt.

314. Po tretie záujem Spoločenstva sledovaný napadnutým aktom nesmie odôvodňovať porušenie legitímnej dôvery dotknutej osoby. Táto podmienka je teda splnená, ak sa porovnávaním miery dotknutosti záujmov preukáže, že pri okolnostiach, o ktoré ide vo veci samej, záujem Spoločenstva nepreváži nad záujmom dotknutej osoby o zachovanie situácie, ktorú by mohol legitímne považovať za stabilnú. [136]

315. V prejednávanej veci je teda potrebné preskúmať, či úkony, resp. konanie Komisie

134 — Rozsudok Belgicko a Forum 187/Komisia, už citovaný, bod 147 a citovaná judikatúra.

135 — Tamže.

136 — Pozri najmä rozsudok zo 17. júla 1997, Affish, C-183/95, Zb. s. I-4315, bod 57.

mohli spôsobiť vznik takej legitímnej dôvery na strane podniku, ktorý je príjemcom pomoci, ktorá by Komisii znemožňovala nariadiť Spolkovej republike Nemecko, aby pomoc vymáhala a spoločnosti Salzgitter, aby túto pomoc vrátila.

316. Nemyslím si však, že by to tak bolo. Na rozdiel od toho, čo tvrdia spoločnosť Salzgitter a Spolková republika Nemecko, totiž zastávam názor, že Komisia nemohla vzbudiť legitímnu dôveru, keď na základe Zmluvy ES povolila všeobecnú schému pomoci upravenú v § 3 ZRFG, resp. keď prijala prvý kódex, alebo keď nereagovala na informácie, ktoré jej oznámila spoločnosť Salzgitter.

317. Pokiaľ ide v prvom rade o rozhodnutia Komisie o nevznesení námietok voči § 3 ZRFG, myslím si, že nemohli poskytnúť určité záruky týkajúce sa zlučiteľnosti predmetnej pomoci s pravidlami Zmluvy ESUO. Ako som už uviedol v rámci preskúmania vzájomného odvolania, tieto rozhodnutia boli prijaté výlučne na základe článkov 87 ES a 88 ES a vzťahovali sa na podniky, na ktoré sa vzťahuje Zmluva ES. Keďže predmetnú pomoc využil podnik, na ktorý sa vzťahuje Zmluva ESUO, na jej zlučiteľnosť so spoločným trhom uhlia a ocele sa vzťahujú osobitné pravidlá Zmluvy ESUO a akty prijaté na jej vykonanie. [137]

318. Pokiaľ ide ďalej o pravidlá, ktoré stanovila Komisia v rámci prvého kódexu, takisto si myslím, že nemohli vo vzťahu k spoločnosti Salzgitter vzbudiť legitímnu dôveru týkajúcu sa zlučiteľnosti predmetnej pomoci so spoločným trhom uhlia a ocele.

319. Ako som už totiž uviedol, pravidlá, ktoré Komisia stanoví v rámci kódexu pomoci oceliarskemu priemyslu, zodpovedajú konkrétnej situácii a potrebám a platia iba vo vymedzenom období. Z ustálenej judikatúry však vyplýva, že hoci zásada ochrany legitímnej dôvery patrí medzi základné zásady Spoločenstva, hospodárske subjekty nie sú oprávnené vkladať svoju legitímnu dôveru do zachovania existujúcej situácie, ktorá môže byť zmenená v rámci voľnej úvahy inštitúcie Spoločenstva. V už citovanom rozsudku Wirtschaftsvereinigung Stahl a i./Komisia tak súd Spoločenstva rozhodol, že „riadne fungovanie spoločného trhu ocele [zahŕňa] zjavnú potrebu neustálych úprav v závislosti

137 — Odkazujem na body 149 až 152 týchto návrhov.

od zmien hospodárskej situácie“.[138] Pokiaľ ide o opatrenia určené na prekonanie krízových situácií, súd Spoločenstva rozhodol, že hospodárske subjekty sa nemôžu odvolávať na nadobudnuté právo na zachovanie právnej situácie existujúcej v danom okamihu.[139]

320. Ako som už uviedol, rozhodnutie Komisie, ktoré v rámci kódexu pomoci oceliarskemu priemyslu povoľuje poskytnutie určitej kategórie pomoci niektorým oceliarenským podnikom, preto vytvára právnu situáciu, ktorú je možné zmeniť na základe jej voľnej úvahy.

321. Z toho vyplýva, že keď Komisia v rámci odôvodnenia č. 4 prvého kódexu jednak upresňuje, že tento kódex sa obmedzuje „iba na osobitnú pomoc“ [*neoficiálny preklad*], pričom uplatnenie všeobecných schém pomoci na oceliarsky priemysel aj naďalej podlieha kontrole Komisie v zmysle článku 67 UO, ako aj článkov 87 ES a 88 ES, a takisto keď v článku 10 uvedeného kódexu uvádza, že tento kódex „je uplatniteľný do 31. decembra 1981“ [*neoficiálny preklad*], je jasné, že po tomto dátume Komisia môže prijať odlišné pravidlá. Spoločnosť Salzgitter, pri ktorej sa predpokladá, že pozná uplatniteľnú právnu úpravu, teda mala predvídať, že táto právna úprava môže byť upravená alebo zmenená v závislosti od konjunktúry oceliarskeho trhu. Inými slovami, keď Komisia v rámci druhého kódexu rozhodla, že zriadi jednotný postup pre každú pomoc oceliarskemu priemyslu, a keď v rámci tretieho kódexu stanovila konkrétnejšiu oznamovaciu povinnosť vo vzťahu k takej pomoci, akou je pomoc, o akú ide v prejednávanom spore, podľa môjho názoru tým zásadu ochrany legitímnej dôvery neporušila.

322. Napokon, pokiaľ ide o nekonanie Komisie v nadväznosti na odovzdanie informácií zo strany spoločnosti Salzgitter, zastávam názor, že vo vzťahu k tomuto podniku nemohlo toto nekonanie vzbudiť legitímnu dôveru týkajúcu sa zlučiteľnosti predmetnej pomoci so spoločným trhom uhlia a ocele. Tieto informácie totiž neboli predložené v rámci oznámenia, ktoré by spĺňalo požiadavky článku 6 tretieho kódexu a nasledujúcich kódexov, ale v rámci programov regulácie výroby ocele a programov kontroly nad investíciami. Uvedené podľa môjho názoru nestačí na to, aby spoločnosť Salzgitter mohla primerane očakávať, že Komisia nemá námietky voči pomoci, ktorú táto spoločnosť využila.[140]

138 — Bod 59.

139 — Tamže.

140 — V prejednávanej veci nie je možné uplatniť rozsudok Súdneho dvora z 24. novembra 1987, RSV/Komisia (223/85, Zb. s. 4617). V tejto veci totiž Súdny dvor dospel k záveru, že omeškanie, ktorého sa dopustila Komisia (26 mesiacov) pri vydaní rozhodnutia týkajúceho sa zlučiteľnosti štátnej pomoci, mohlo na strane príjemcu pomoci vzbudiť takú legitímnu dôveru, ktorá mohla Komisii zabrániť v tom, aby vnútroštátnym orgánom nariadila vrátiť pomoc. V uvedenej veci však došlo k oznámeniu pomoci.

323. V dôsledku toho zastávam názor, že úkony, resp. konanie Komisie v prejednávanej veci nemohli spôsobiť vznik takej legitímnej dôvery na strane spoločnosti Salzgitter, ktorá by Komisii znemožňovala nariadiť Spolkovej republike Nemecko, aby pomoc vymáhala, a podniku, ktorý je príjemcom pomoci, aby túto pomoc vrátil.

324. Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti a závery, ktoré som už vyvodil v rámci preskúmania obidvoch predchádzajúcich častí, zastávam názor, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že Komisia tým, že požadovala vrátenie pomoci, ktorá bola z dôvodu jej neoznámenia poskytnutá spoločnosti Salzgitter protiprávne, porušila zásadu právnej istoty.

325. V dôsledku toho Súdnemu dvoru navrhujem, aby vyhlásil prvý odvolací dôvod hlavného odvolania za dôvodný a zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom sa ním zrušujú články 2 a 3 sporného rozhodnutia týkajúceho sa vrátenia pomoci poskytnutej spoločnosti Salzgitter v rokoch 1986 a 1995.

326. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti zastávam názor, že nie je potrebné vyjadriť sa k ostatným častiam tohto odvolacieho dôvodu. Takisto si myslím, že nie potrebné vyjadriť sa k druhému odvolaciemu dôvodu tohto odvolanie.

VII — O vrátení veci Súdu prvého stupňa

327. V článku 61 prvom odseku Štatútu Súdneho dvora sa stanovuje, že ak je odvolanie dôvodné, Súdny dvor zruší rozhodnutie Súdu prvého stupňa. V danej veci môže vydať konečný rozsudok sám, ak to stav konania dovoľuje, alebo môže vec vrátiť na rozhodnutie Súdu prvého stupňa.

328. Zastávam názor, že v prejednávanej veci nie je možné v spore rozhodnúť. Preskúmanie žalobných dôvodov, ktoré uplatňuje spoločnosť Salzgitter v rámci svojej žaloby o neplatnosť, si bude totiž nevyhnutne vyžadovať overenia skutkového stavu, ktoré Súd prvého stupňa v rámci napadnutého rozsudku nevykonal. Mám na mysli najmä štvrtý žalobný dôvod založený na nesprávnom posúdení, pokiaľ ide o kvalifikáciu niektorých investičných opatrení patriacich do pôsobnosti Zmluvy ESUO, piaty žalobný dôvod založený na nesprávnom posúdení, ktoré spočíva v tom, že Komisia nekvalifikovala niektoré investičné projekty ako opatrenia smerujúce k ochrane životného prostredia, a šiesty žalobný dôvod založený na nesprávnom posúdení pri určení rozhodujúcej miery diskontácie.

329. Tieto úvahy má vedú k tomu, aby som navrhol vrátenie prejednávanej veci Súdu prvého stupňa na rozhodnutie o veci samej a aby sa o trovách konania rozhodlo neskôr.

VIII — Návrh

330. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol takto:

1. Rozsudok Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev z 1. júla 2004, Salzgitter/Komisia (T-308/00) sa zrušuje v rozsahu, v akom sa ním zrušujú články 2 a 3 rozhodnutia Komisie 2000/797/ESUO z 28. júna 2000 o štátnej pomoci poskytnutej Nemeckom spoločnostiam Salzgitter AG, Preussag Stahl AG a oceliarenským dcérskym spoločnostiam skupiny, v súčasnosti zoskupeným pod názvom Salzgitter AG — Stahl und Technologie (SAG) [*neoficiálny preklad*].

2. Vec sa vracia Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev na rozhodnutie o veci samej.

3. O trovách konania sa rozhodne neskôr.